

3.4 Informe anual sobre l'estat de la seguretat a l'Àrea Metropolitana de Barcelona

ENQUESTA DE VICTIMITZACIÓ DE L'ÀREA METROPOLITANA DE BARCELONA 2015

Bellaterra, desembre 2015

1.	INTRODUCCIÓ.....	2
1.1.	L'Enquesta de Victimització de l'AMB.....	2
1.2.	Metodologia i característiques tècniques de l'EVAMB 2015	2
2.	DELINQÜÈNCIA I VICTIMITZACIÓ	8
2.1.	Relacions delictives i experiències de victimització	8
2.2.	Patrons territorials de la victimització i l'activitat delictiva	18
2.3.	Ciutadania i sistema penal	28
3.	PERCEPCIÓ DE SEGURETAT I RELACIONS DE CONVIVÈNCIA	35
3.1.	Sentiment de seguretat als barris i ciutats.....	35
3.2.	Problemes i experiències de conflicte en la convivència	41
3.3.	Sentiment d'inseguretat i conflictes de convivència	45
4.	CONCLUSIONS	50

1. INTRODUCCIÓ

1.1. L'Enquesta de Victimització de l'AMB

L'Enquesta de Victimització de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (EVAMB) es realitza anualment des de l'any 1990, quan es decidí ampliar l'operatiu de l'Enquesta de Victimització de Barcelona a tota la seva àrea metropolitana, pel que enguany arriba a la seva 26a edició. L'EVAMB 2015 és una activitat estadística oficial integrada en el Programa anual d'actuació estadística 2015, que desplega la Llei del Pla estadístic de Catalunya 2011-2014. L'organisme responsable de l'Enquesta és l'Àrea Metropolitana de Barcelona, per mitjà de la seva àrea de Planificació Estratègica i l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona. L'operació estadística es duu a terme conjuntament amb l'Enquesta de Victimització de Barcelona (EVB), l'organisme responsable de la qual és l'Ajuntament de Barcelona, per mitjà de la Direcció de Serveis de Prevenció i el Departament d'Estudis d'Opinió.

L'objectiu principal de l'EVAMB és conèixer la situació de la seguretat ciutadana a l'àrea metropolitana i als seus municipis. Concretament, mesurar l'exposició dels ciutadans de l'AMB de 16 anys i més a les diverses manifestacions de la delinqüència comuna i conèixer la seva vivència subjectiva de la seguretat. En són objectius també estudiar les tendències de la seguretat ciutadana al territori metropolità i als seus municipis, identificar segments de població i territoris vulnerables i dotar a l'AMB i als seus municipis d'informació, coneixement i anàlisi que puguin ser d'utilitat per al disseny i la implementació de polítiques públiques, així com per a la seva anàlisi i avaluació.

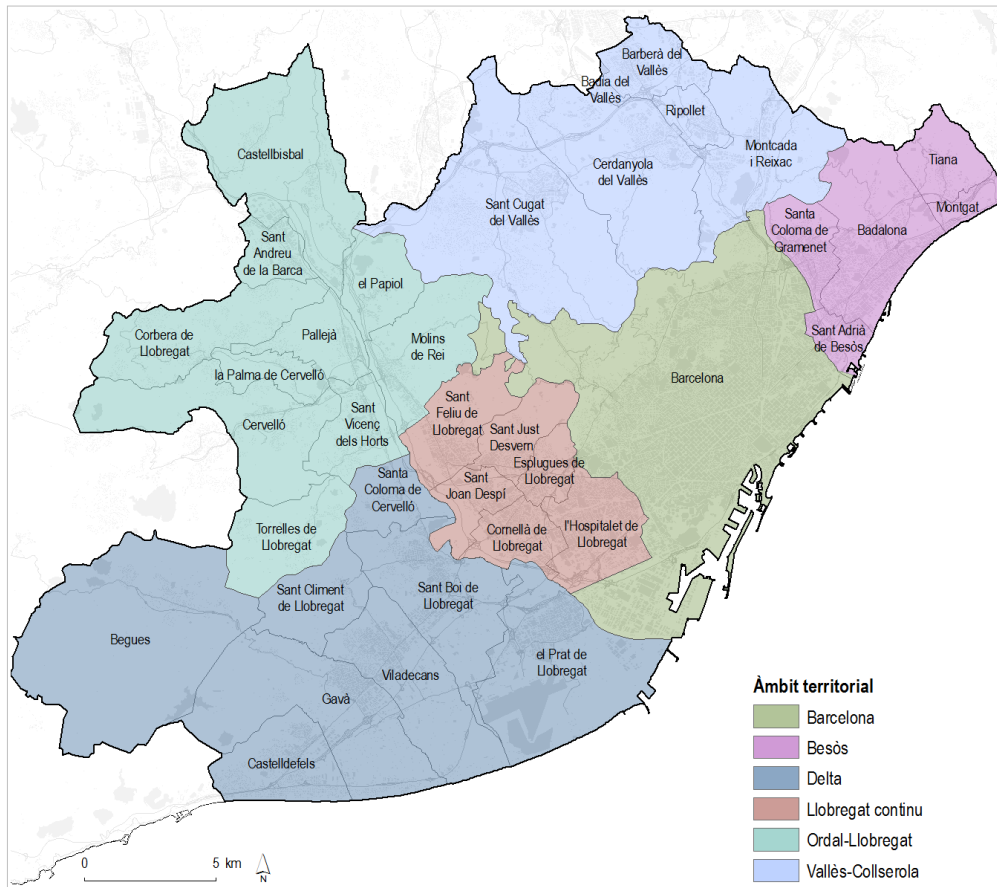
L'informe sobre l'estat de la seguretat a l'AMB 2015 s'articula en tres grans capítols. El primer repassa les característiques tècniques de l'estudi i fa balanç de la incorporació, per primera vegada, d'una metodologia multicanal de treball de camp. El segon capítol té l'objectiu d'estudiar l'estat de la delinqüència i la victimització al territori metropolità. Concretament, estudiar l'evolució de la prevalença i la incidència de la victimització, les característiques personals de les víctimes, la localització dels fets en el territori la relació dels ciutadans amb el sistema penal (valoració de la policia i comportament denunciador). El darrer capítol s'ocupa d'estudiar l'estat de la vivència tranquil·la dels barris i espais urbans. Amb aquest objectiu, s'analitza el sentiment de seguretat als barri i ciutat i els problemes i experiències de conflicte en la convivència. Per concloure el document s'exposen les principals conclusions de l'informe.

1.2. Metodologia i característiques tècniques de l'EVAMB 2015

L'àmbit geogràfic de l'EVAMB 2015 està constituït pels 36 municipis de l'AMB, amb significació estadística per sis àmbits territorials (Barcelona ciutat, Besòs, Llobregat continu, Ordal-Llobregat, Delta i Vallès-Collserola) i per les ciutats metropolitanas de més de 75.000 habitants (Badalona, Santa Coloma de Gramenet, L'Hospitalet de Llobregat, Cornellà de

Llobregat, Sant Boi de Llobregat i Sant Cugat del Vallès). L'any 2015 el municipi de Castelldefels té significació estadística a demanda i càrrec del seu Ajuntament.

Mapa 1. Àmbits territorials de l'EVAMB 2015.

Font: IERMB

Disseny i dimensió de la mostra

L'univers de l'EVAMB és la població de 16 anys i més resident als 36 municipis metropolitans. El disseny mostral que s'ha utilitzat és aleatori estratificat, dividint la població en estrats definits en funció del territori de residència, el sexe, l'edat i la nacionalitat, i extraient una mostra aleatòria simple dins de cada estrat. La primera variable utilitzada en el procés d'estratificació és la de territori (àmbits territorials i ciutats). S'ha optat per una afixació mixta. Cada un dels àmbits territorials i ciutats grans té un mínim de 300 unitats per tal de garantir un error màxim del 5,0% amb un interval de confiança del 95% i $p=0,25$ i $q=0,75$. A continuació s'estratifica la mostra segons el sexe, l'edat (16-29, 30-44, 45 -64 i 65 i més) i la nacionalitat (espanyols i estrangers), amb afixació segons criteris de proporcionalitat i establint un mínim de tres individus en cada casella creuada de ponderació. El disseny mostral per a la ciutat de Barcelona s'ha efectuat per part de l'equip tècnic del Departament d'Estudis d'Opinió de l'Ajuntament de Barcelona. Es tracta d'un mostreig aleatori estratificat en què els estrats s'han format per l'encreuament dels deu districtes municipals (a Sants-Montjuïc els grans barris) amb el gènere, l'edat i nacionalitat dels ciutadans. S'han aplicat quotes per a cadascun dels estrats calculades segons el padró municipal d'habitants. L'afixació és de 400 entrevistes a

cada districte municipal, excepte 600 al districte de Sants-Montjuïc (150 per cada gran barri). Dins el territori l'afixació és proporcional a la població.

La mostra final de l'EVAMB 2015 ha resultat ser de 8.803 individus: 5.307 de la ciutat de Barcelona i 3.496 a la resta de l'AMB. Amb aquesta mostra el marge d'error per al conjunt de l'AMB és de $\pm 0,9\%$ sota el supòsit de $P=0,25$ i $Q=0,75$ i per un nivell de confiança del 95% per als indicadors de victimització. Per a les variables d'opinió l'error és d' $1,0\%$ sota el supòsit de màxima indeterminació ($P=Q=0,50$) i confiança del 95%. Pel que fa als territoris d'anàlisi, l'error màxim en els àmbits territorials és de $4,2\%$ per victimització i $4,8\%$ per les variables d'opinió a la zona de l'Ordal. En el cas de les ciutats de més de 75.000 habitants, l'error màxim és de $4,9\%$ en victimització i $5,7\%$ en opinió a la ciutat de Cornellà de Llobregat, on no s'ha assolit el mínim de 300 entrevistes (299).

Taula 1. Mostra i marge d'error segons estrats mostrals. EVAMB 2015.

	N	Marge d'error victimització	Marge d'error opinió
BARCELONA	5.307	1,2%	1,3%
BESÒS	719	3,2%	3,7%
BADALONA	308	4,8%	5,6%
SANTA COLOMA DE GRAMENET	309	4,8%	5,6%
Resta Besòs	102	8,4%	9,7%
DELTA	987	2,7%	3,1%
SANT BOI DE LLOBREGAT	335	4,6%	5,4%
CASTELLDEFELS**	415	4,2%	4,8%
Resta Delta	237	5,5%	6,4%
LLOBREGAT	824	3,0%	3,4%
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	319	4,8%	5,5%
CORNELLÀ DE LLOBREGAT	299	4,9%	5,7%
Resta Llobregat	206	5,9%	6,8%
ORDAL	411	4,2%	4,8%
VALLÈS	555	3,6%	4,2%
SANT CUGAT DEL VALLÈS	320	4,7%	5,5%
Resta Vallès	235	5,5%	6,4%
TOTAL AMB sense Barcelona	3.496	1,4%	1,7%
TOTAL AMB	8.803	0,9%	1,0%

Font: IERMB

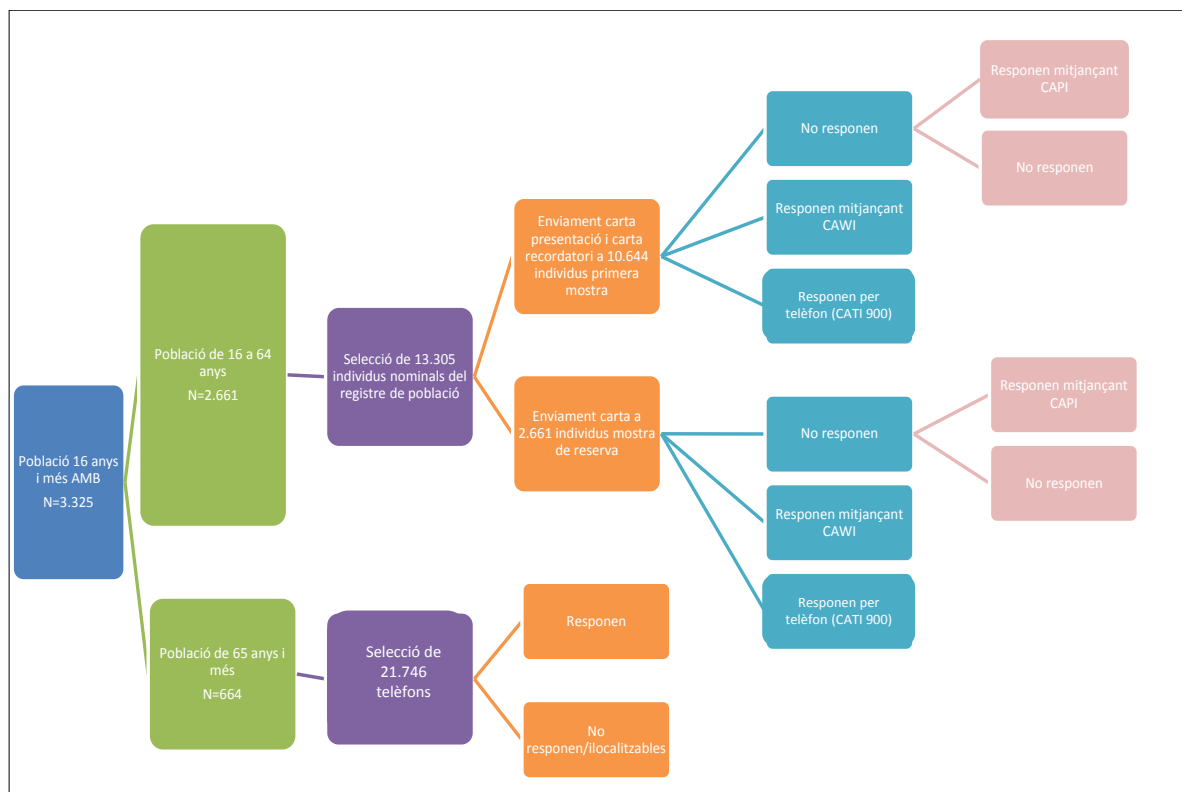
**Castelldefels té una mostra de més de 400 entrevistes, ampliació a demanda i càrrec del seu ajuntament.

Treball de camp: implementació d'un nou mètode de recollida, l'estratègia multicanal

Al llarg de la seva trajectòria l'EVAMB s'ha realitzat mitjançant entrevista personal (1990 i 1991) i telefònica (1992-2014, assistida per ordinador des 2002). En aquesta edició de 2015, a proposta de l'Ajuntament de Barcelona, s'ha incorporat una metodologia multicanal de recollida de dades. L'estratègia multicanal ha consistit en combinar tres canals de recollida: Enquesta que respon el ciutadà per Internet (CAWI), enquesta telefònica assistida per ordinador (CATI) i enquesta presencial assistida per ordinador (CAPI). El tipus de canal utilitzat s'ha assignat a priori en funció de l'edat de la població. Per a la població de 16 fins a 64 anys el canal de recollida de la informació preferent és el CAWI, amb la possibilitat de respondre per telèfon si se sol·licitava (CATI mitjançant un telèfon 900) i amb entrevistes presencials (CAPI) per a omplir quotes residuals. Per la població major de 64 anys, el mètode designat i únic era el telefònic (CATI). En síntesi, la mostra de l'EVAMB s'ha dividit en dues submostres en funció de l'edat de la població, les quals han respost l'enquesta mitjançant canals diferents:

- a) **Població de 16 a 64 anys:** contacte dels entrevistats mitjançant correu postal, i entrevistes nominals mitjançant metodologia CAWI (internet) i CAPI (presencial) per completar les quotes no cobertes. També es podia sol·licitar fer l'enquesta per telèfon a través d'un número 900 (CATI 900).
- b) **Població de 65 i més anys:** entrevistes telefòniques (CATI).

Figura 1. Funcionament del sistema multicanal. EVAMB 2015 (sense Barcelona).

Font: IERMB

La valoració del funcionament del treball de camp és en general positiva, si bé convé apuntar dues implicacions del canvi metodològic en els resultats obtinguts¹. La metodologia de selecció de la mostra i canal d'administració del qüestionari previstes segons l'edat de la població ha funcionat satisfactòriament en termes generals, però han aparegut dificultats en determinats segments de població, la més rellevant de les quals ha estat el baix nivell de resposta entre la població de nacionalitat estrangera. Això ha comportat que, per la part dels municipis metropolitans que no són Barcelona, no s'hagi pogut fer la ponderació prevista segons quotes creuades de sexe, edat, nacionalitat i estrat territorial.

La segona conseqüència de la implementació de la nova metodologia ha estat els seus efectes de mesura en els indicadors relacionats amb el recompte de fets delictius. Enguany s'observa un augment respecte edicions anteriors de la ràtio global de multivictimització i del nombre de fets delictius registrats. Mentre que indicadors com l'índex de victimització i el nivell de seguretat percebuda responen a atributs personals i els efectes en la resposta queden minimitzats per la ponderació de les dades, la ràtio de multivictimització i altres indicadors, com els índexs de denúncia, es calculen en base al relat que fan les persones entrevistades dels fets que han patit.

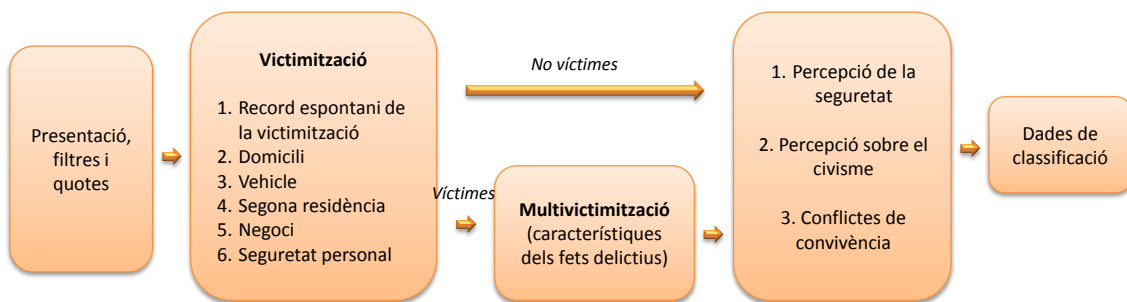
Així, la població de 16 a 64 anys ha explicat enguany un major nombre de fets delictius que en edicions anteriors de l'enquesta. En aquest sentit, a banda del canal d'enquestació, una de les diferències metodològiques que s'ha introduït respecte altres edicions, i que també diferencia aquest segment de població respecte el de 65 anys i més, és que se'ls ha informat prèviament per carta sobre la realització d'una enquesta i també del seu objectiu. A més, aquestes persones podien triar el moment de contestar sense ser interpellades per una entrevistadora o un entrevistador. Tot plegat hauria pogut incidir sobre la motivació i la memòria (més temps per reflexionar). Per tant, el fet d'adjuntar cartes de presentació de l'estudi hauria pogut tenir efectes, incidint en un major record i en el registre d'uns fets de multivictimització que en altres edicions eren relegats a l'oblit o no se citaven perquè es consideraven poc importants. També cal considerar que malgrat els esforços que s'han realitzat per depurar les bases de dades i limitar l'aparició de fets doblats, enguany les possibilitats de verificació han disminuït enormement, doncs la possibilitat de retrucar a les persones entrevistades per demanar-los si els diversos fets que han patit constituïen un sol episodi delictiu o si, en efecte, aquelles persones havien patit situacions de victimització reiterada, eren menors (no tots els entrevistats donaven dades correctes per poder fer un recontacte).

¹ Per a més informació vegeu l'Informe de treball de camp de l'EVAMB 2015.

Contingut i disseny del qüestionari

El disseny del qüestionari de l'EVAMB respon als objectius principals de l'enquesta: mesura i caracterització de la victimització (víctimes), de l'activitat delictiva (fets) i opinió de la seguretat. En els darrers anys també s'han incorporat preguntes sobre la percepció de civisme i els conflictes de convivència. La llengua original del qüestionari és el català, però hi ha l'opció de canviar d'idioma i fer-lo en castellà. La figura següent presenta l'estructura bàsica del qüestionari:

Figura 2. Estructura i blocs del qüestionari. EVAMB 2015.

Font: IERMB

2. DELINQUÈNCIA I VICTIMITZACIÓ

2.1. Relacions delictives i experiències de victimització

Les pàgines que segueixen examinen l'evolució de la victimització entre la població metropolitana en els darrers anys. Per fer-ho s'han calculat diversos indicadors. En primer lloc, l'índex de victimització, que calcula la proporció de població que ha estat víctima d'algun fet que considera delictiu durant un any de referència (l'anterior a l'edició de l'EVAMB). Aquest indicador informa sobre la proporció de víctimes però no té en compte la quantitat de fets delictius que han passat al llarg d'aquell any. Per aquest motiu s'han calculat les taxes d'incidència de la victimització per a 1.000 habitants que relacionen el flux anual de fets que han afectat als residents als municipis metropolitans i la població de la mateixa edat sotmesa a risc durant aquell període. La relació entre la quantitat de víctimes i el nombre de fets es resumeix en un tercer indicador: la ràtio de multivictimització, que calcula la mitjana de fets per víctima.

Els tres indicadors proporcionen dades sobre el nivell de delinqüència, de manera que utilitzar-los de forma conjunta pot donar una millor informació sobre els canvis en la criminalitat al llarg del temps. Per exemple, la delinqüència pot incrementar degut a un augment en el nombre de víctimes, en el nombre de fets delictius o per ambdós fenòmens. Si la delinqüència augmenta perquè passen més fets però no hi ha més víctimes, el risc personal de victimització no canviarà (no incrementaran els índexs de victimització), però sí que ho farà el nombre de fets que passen per a cada 1.000 habitants i per tant el risc de multivictimització.

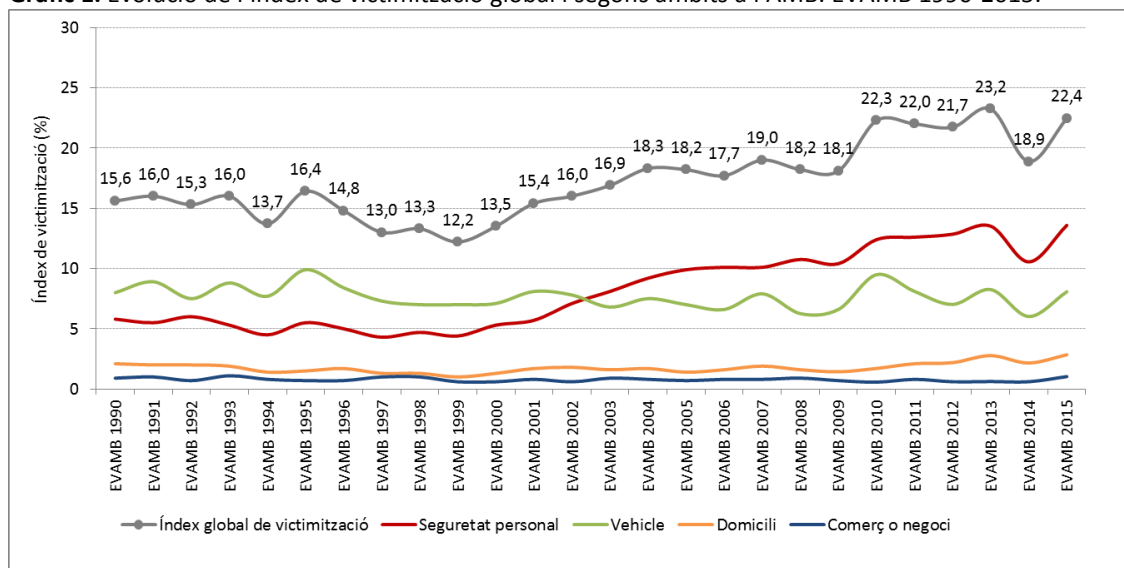
Els indicadors sobre victimització i delinqüència que s'utilitzen es poden calcular globalment o desagregant-los en àmbits delictius i tipus de fets. Això permet conèixer com han evolucionat les diferents manifestacions de la delinqüència comuna i quines són les més freqüents en el darrer any. Els indicadors també s'han calculat segons perfils de la víctima per tal d'identificar segments de població amb un major risc de patir un fet delictiu.

Evolució de les diferents manifestacions de la delinqüència comuna

L'evolució de la victimització a l'AMB en els darrers anys s'inscriu en cicle ascendent que s'inicià a finals de la dècada dels 90, atribuïble a un augment de la proporció de víctimes de fets contra la seguretat personal i, en menor mesura, de víctimes de fets contra els domicilis. La proporció de víctimes de fets contra els vehicles i comerços o negocis s'ha mantingut força estable al llarg de la sèrie. Amb tot, la delinqüència contra la seguretat personal i els vehicles sempre han estat els àmbits de major incidència delictiva, mentre que domicilis i comerços o negocis són àmbits minoritaris en l'activitat delinqüencial metropolitana.

El 2015 l'EVAMB ha registrat un índex de victimització del 22,4%, valor que s'emmarca en la fase alta d'aquest període d'increment que va de 2010 a 2015 i que es caracteritza per índexs de victimització per sobre del 20% en gairebé tots els anys.

Gràfic 1. Evolució de l'índex de victimització global i segons àmbits a l'AMB. EVAMB 1990-2015.

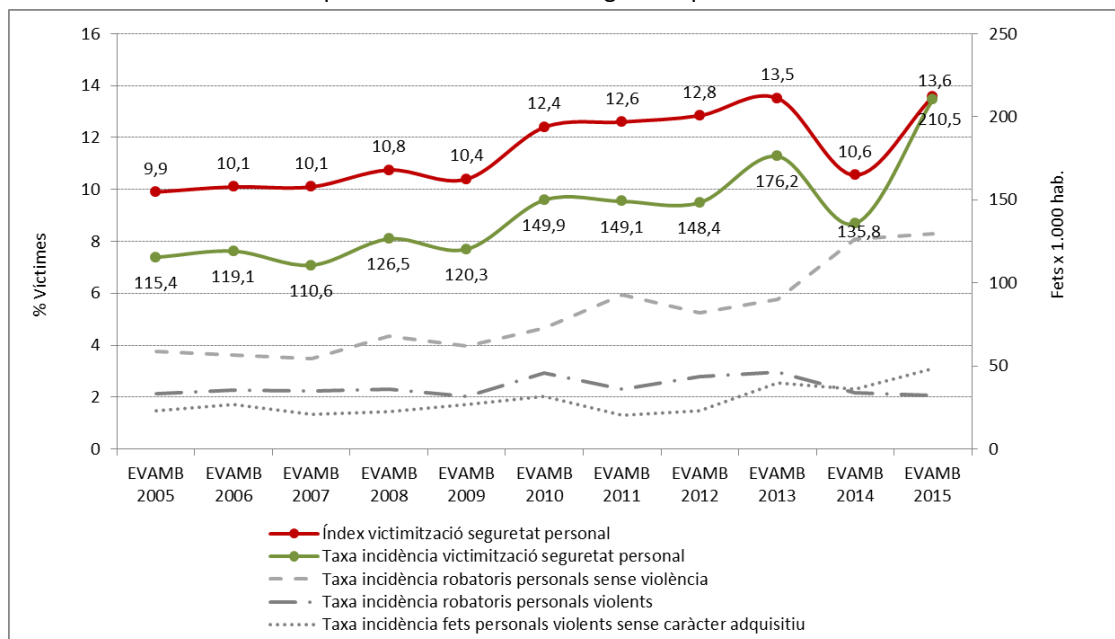

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

El càlcul de les taxes d'incidència per als darrers deu anys (període EVAMB 2005-EVAMB 2015) constata que l'increment dels índexs en els àmbits de la seguretat personal i dels domicilis s'acompanya d'un augment del nombre de fets en aquests dos àmbits. Augmenten per tant els fets i les víctimes. Per contra, la delinqüència contra els vehicles es manté relativament estable tot i les oscil·lacions.

L'EVAMB 2015 ha registrat un índex de victimització en l'àmbit de la seguretat personal de 13,6%, mentre que el 2005 se situava entorn el 10%. La incidència dels fets contra la seguretat personal també es veu incrementada de manera rellevant i arriba a 210,5 fets per a cada 1.000 habitants en l'edició d'enguany. Els fets que més han augmentat a l'AMB en aquests darrers deu anys són els robatoris sense violència (robatoris de bossa o cartera, de telèfons mòbils i d'altres dispositius electrònics) si bé també es registra un augment dels fets violents sense caràcter adquisitiu (agressions i amenaces). Els robatoris personals violents (atracaments i estrebades) es mantenen força estables.

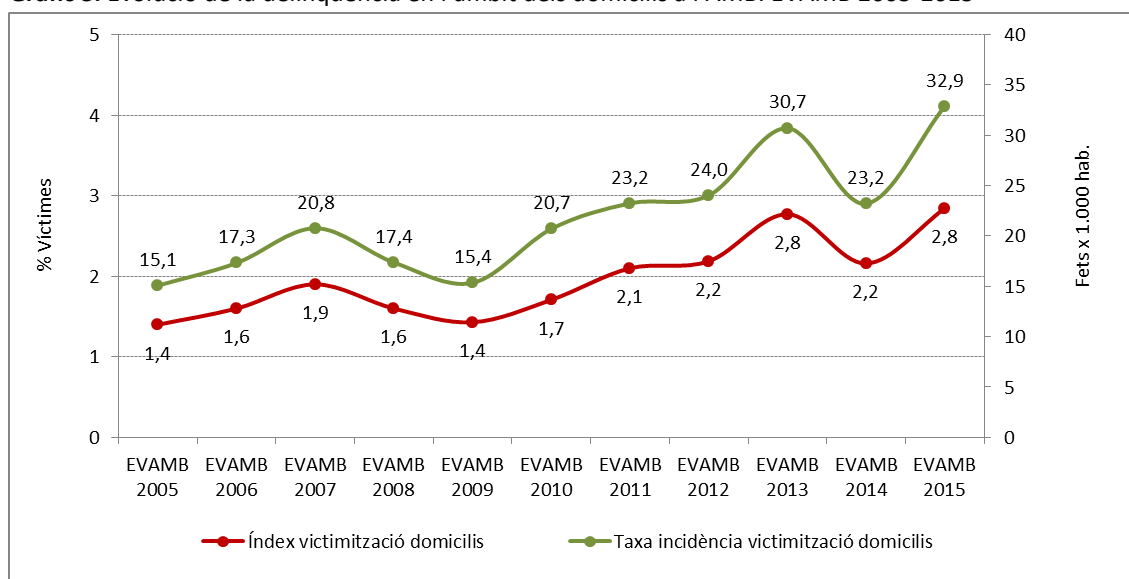
Gràfic 2. Evolució de la delinqüència en l'àmbit de la seguretat personal a l'AMB. EVAMB 2005-2015

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

La victimització contra els domicilis també ha crescut en els darrers deu anys. L'any 2015 l'índex de victimització en els domicilis és de gairebé un 3%, mentre que a 2005 la proporció de víctimes no arribava al 2%. El nombre de fets per a cada 1.000 habitants s'incrementa de forma significativa: dels 15,1 fets registrats en l'EVAMB 2005 a més del doble en l'edició d'enguany: 32,9 fets per a cada 1.000 habitants. Tot i aquest augment, convé subratllar que, si ens atensem als indicadors que aquí es presenten, els domicilis són un àmbit minoritari de l'activitat delictiva a l'AMB.

Gràfic 3. Evolució de la delinqüència en l'àmbit dels domicilis a l'AMB. EVAMB 2005-2015

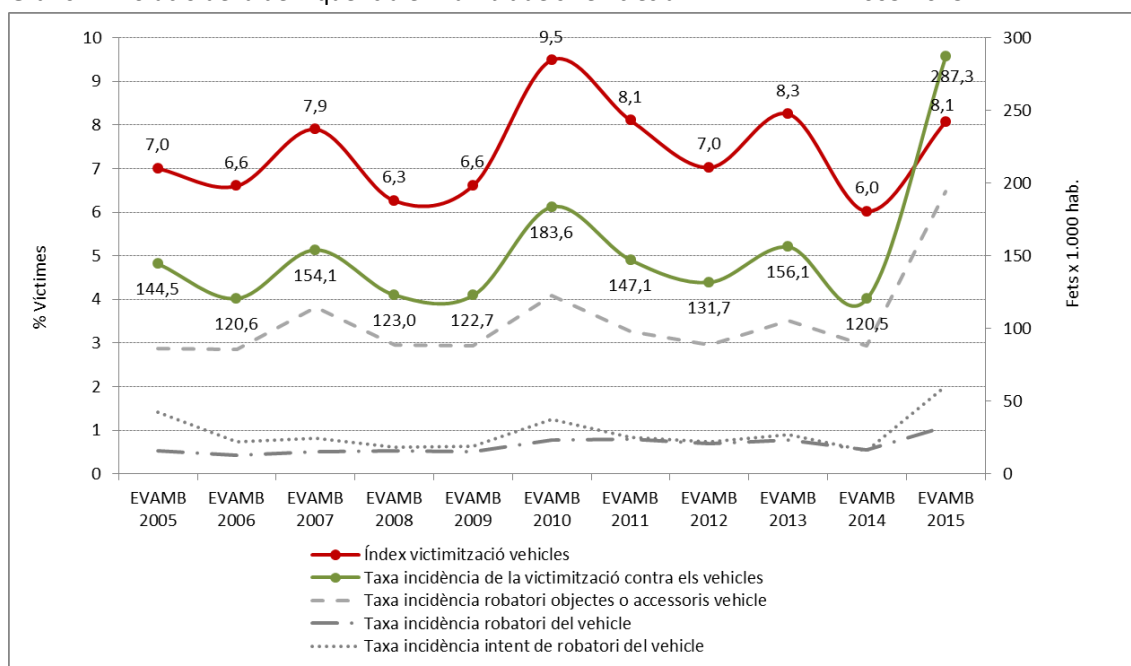
Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

A diferència dels àmbits de la seguretat personal i dels domicilis, la incidència dels fets contra els vehicles presenta una evolució estable tot i les oscil·lacions. És més, des de 2010 es venia observant certa tendència a la baixa, si bé en el darrer any es trenca per un increment significatiu en el registre del nombre de fets contra els vehicles.

- L'índex de victimització en l'àmbit dels vehicles en l'EVAMB 2005 va ser del 7%, i el 2015 és un punt superior 8,1%.
- L'increment d'enguany es dona principalment en el nombre de fets per a cada 1.000 habitants, que arriba a 287,7, el valor més alt de la sèrie i que és degut a un augment molt rellevant dels robatoris d'objectes o accessoris del vehicle registrats per l'enquesta.

Convé assenyalar que el canvi en la metodologia de treball de camp, que ha comportat un major record i registre de fets de multivictimització que en altres edicions, i aquest pot ser un dels motius pels quals s'han recollit més fets contra aquest àmbit en l'EVAMB 2015.

Gràfic 4. Evolució de la delinqüència en l'àmbit dels vehicles a l'AMB. EVAMB 2005-2015

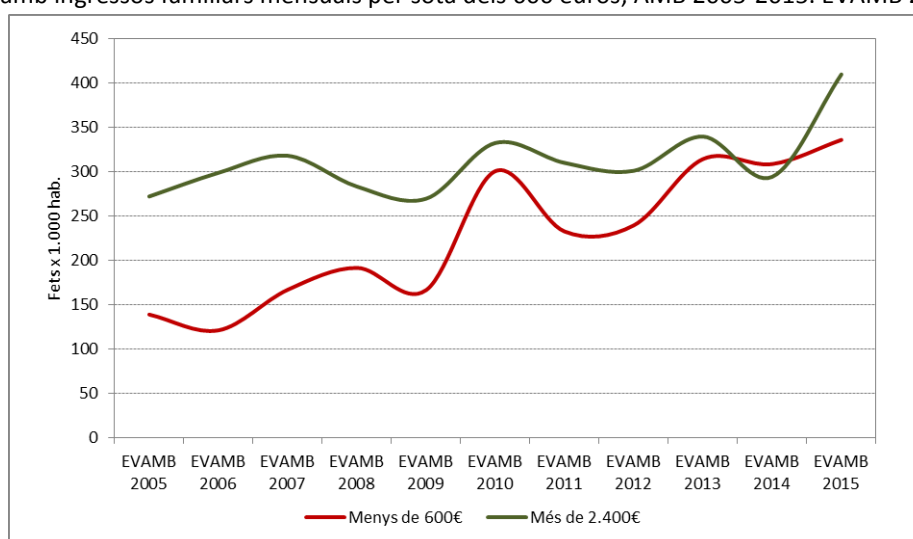
Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Víctimes de sempre i noves vulnerabilitats

Conèixer els processos globals de la victimització és clau per entendre a grans termes l'evolució de les relacions delictives a nivell metropolità. No obstant això, per tal d'explicar aquesta evolució és necessari estudiar com han evolucionat els perfils de les víctimes de les diverses manifestacions delictives. La identificació de nous riscos i vulnerabilitats és un aspecte clau per al disseny de polítiques de prevenció més efectives. Els principals resultats obtinguts es resumeixen en una concentració creixent de la victimització entre els segments de població més desfavorits, a la vegada que les persones grans emergeixen com a grup vulnerable.

Un dels principals fenòmens que s'observen en l'evolució de les relacions delictives a l'AMB en els darrers deu anys és la creixent associació entre els processos de reproducció de desigualtats i la distribució social de la victimització. La creixent concentració de la victimització entre els segments de població més pobres de l'AMB s'expressa clarament en el canvi de tendència en la distribució social de l'activitat delictiva. Si en els primers anys de la sèrie la població amb un nivell d'ingressos més elevat era la més victimitzada, a mesura que avança la sèrie la taxa de victimització de la població amb més recursos econòmics i de la que en disposa menys van aproximant-se.

Gràfic 5. Taxa d'incidència de la victimització entre la població de major i menor nivell de renda. Població amb ingressos familiars mensuals per sota dels 600 euros, AMB 2005-2015. EVAMB 2005-2015

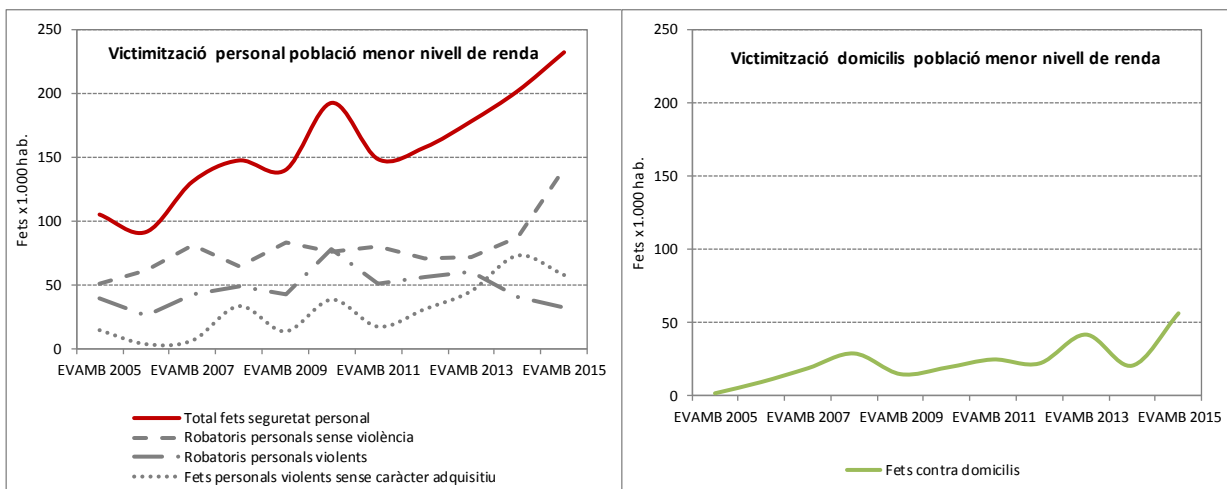

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

L'increment de la victimització en els segments de població menys benestants de l'AMB s'associa a un augment de fets en els àmbits de la seguretat personal i els domicilis. Concretament:

- Els fets contra els domicilis entre la població de menor renda s'incrementen des dels 2 fets per a cada 1.000 habitants registrats en l'EVAMB 2005 als 56 fets per a cada 1.000 habitants recollits en l'EVAMB 2015.
- Pel que fa a l'àmbit de la seguretat personal, la taxa d'incidència s'incrementa de 106 fets a 233 fets per a cada 1.000 habitants, sobretot per un augment dels fets violents sense voluntat adquisitiva (agressions, amenaces) i dels robatoris sense violència.

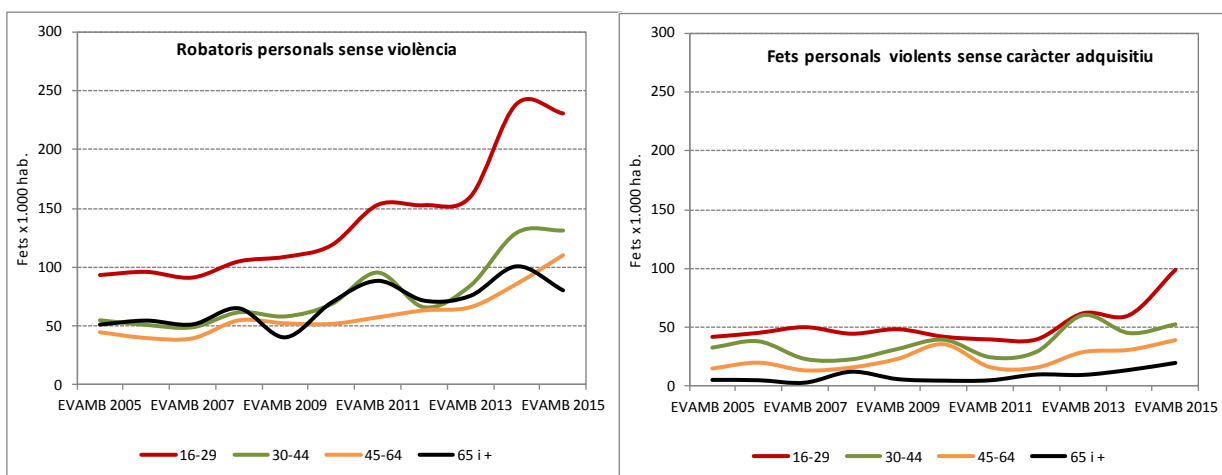
Gràfic 6. Taxa d'incidència dels fets contra la seguretat personal i els domicilis. Població amb ingressos familiars mensuals per sota dels 600 euros, EVAMB 2005-2015

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

L'emergència de la gent gran com a col·lectiu vulnerable a la delinqüència és un altre dels aspectes destacables del període 2005-2015. En efecte, al començament de la sèrie en la dècada dels noranta, la victimització tendia a disminuir a mesura que incrementava l'edat de la població. Tanmateix, en els darrers deu anys la incidència de fets ha augmentat en major proporció entre les persones grans que entre la resta de grups d'edat, principalment per un augment de fets violents sense caràcter adquisitiu (agressions, amenaces) i de robatoris sense violència. Les persones joves es mantenen tots els anys com a les més victimitzades en tots els tipus de fets contra la seguretat personal, especialment en els robatoris sense violència (de bossa, cartera, mòbil i altres dispositius electrònics), en els que registren un increment significatiu d'ençà 2005. Aquest tipus de fets també s'incrementa de forma rellevant entre la població de 45 a 64 anys.

Gràfic 7. Taxa d'incidència dels fets contra la seguretat personal segons grups d'edat (robatoris sense violència i fets violents no adquisitius), AMB 2005-2015. EVAMB 2005-2015

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Per acabar, assenyalar que l'evolució de la victimització no presenta diferències estadísticament significatives entre homes i dones, que veuen incrementada la seva victimització en termes similars. Sí que convé destacar que les dones es mantenen en tot el període com les principals víctimes en l'àmbit de la seguretat personal, sobretot per la seva major victimització en els robatoris personals (tant violents com no violents). Per contra, en la majoria dels anys del període 2005-2015 els homes són més víctimes de fets violents sense voluntat adquisitiva (agressions i amenaces).

Destacar també que la major victimització dels homes en l'àmbit dels vehicles és resultat del major grau de motorització entre la població masculina. Si es té en compte només la població en risc (persones que disposen de vehicle) les diferències entre la victimització masculina i femenina són molt menors, tot i la major incidència entre els homes.

Relacions delictives i experiències de victimització l'any 2014 (EVAMB 2015)

Pel que fa a les relacions delictives i les experiències de de victimització registrades en l'EVAMB 2015 (i que per tant han tingut lloc durant l'any 2014):

- Un 22,4% de la població metropolitana diu haver patit un fet delictiu durant l'any 2014.
- En total el 2014 a l'AMB han passat 376,9 fets per a cada 1.000 habitants.
- La mitjana de fets per víctima és d'1,8.

Els àmbits amb un nivell de delinqüència més elevat són la seguretat personal i els vehicles:

- La proporció de víctimes és més elevada en l'àmbit de la seguretat personal: el 13,6% de la població metropolitana ha patit algun fet contra la seva seguretat personal al llarg de 2014, i el 8,1% ha estat víctima d'algun episodi delictiu contra el seu vehicle.
- Per contra, la taxa d'incidència de fets és més elevada en els vehicles (287,3 fets per a cada 1.000 habitants en els vehicles i 210,5 en la seguretat personal).
- En conseqüència, s'han detectat menys víctimes, però aquestes han reportat un major nombre de fets que en anys anteriors.

Els episodis delictius més freqüents a l'AMB durant el 2014 revesteixen poca gravetat: petits robatoris sense violència i intents de robatori en els àmbits de la seguretat personal i els vehicles. Tot i així, les amenaces emergeixen entre els fets de major incidència.

- La proporció de víctimes i el nombre de fets són més elevats que quan es tracta de delinqüència consumada que quan són intents.
- Els episodis delictius amb una major proporció de víctimes i nombre de fets són els robatoris d'accessoris i objectes del vehicle, els robatoris i intents de robatori de bossa o cartera, les amenaces i els intents de robatori del vehicle.

Taula 2. Índex de victimització, taxa d'incidència i ratio de multivictimització total, segons àmbits i segons tipus de fet, EVAMB 2015.

	Índex de victimització (% víctimes)	Taxa d'incidència (fets x 1.000 hab.)	Ratio de multivictimització (fets / víctima)
VICTIMITZACIÓ TOTAL	22,4	376,9	1,8
Consumada	17,0	233,4	1,5
No consumada	9,9	143,5	1,6
SEGURETAT PERSONAL	13,6	210,5	1,6
<i>Adquisitius no violents</i>	9,7	129,8	1,4
<i>Adquisitius violents</i>	2,9	32,1	1,2
<i>Violents no adquisitius</i>	3,2	48,6	1,6
Atracament	0,7	6,9	1,0
Intent atracament	0,6	6,4	1,1
Estrebada o 'tirón'	0,7	7,2	1,0
Intent estrebada o 'tirón'	1,0	11,5	1,2
Robatori bossa o cartera	4,3	42,5	1,1
Intent robatori bossa o cartera	3,7	44,6	1,3
Robatori telèfon mòbil	1,8	17,6	1,1
Intent robatori telèfon mòbil	1,8	20,5	1,2
Robatori dispositius electrònics	0,2	2,4	1,1
Intent robatori dispositius electrònics	0,2	2,2	1,0
Agressió física	0,6	7,0	1,2
Intent agressió física	0,6	7,1	1,3
Amenaces, intimidacions	2,4	34,5	1,5
VEHICLES	8,1	287,3	1,5
Robatori objectes interior vehicle	2,3	68,4	1,2
Robatori accessoris vehicle	4,3	125,8	1,1
Robatori del vehicle	1,3	32,6	1,0
Intent de robatori del vehicle	2,0	60,4	1,2
DOMICILIS	2,8	32,9	1,2
Robatori domicili	1,3	12,8	1,0
Intent robatori domicili	1,7	20,0	1,2
BOTIGA/NEGOCI	1,0	np	2,0
Atracament botiga/negoci	0,1	np	1,4
Intent atracament botiga/negoci	0,1	np	1,3
Robatori botiga/negoci	0,7	np	1,5
Intent robatori botiga/negoci	0,4	np	1,5
SEGONA RESIDÈNCIA	1,1	np	1,3
Robatori segona residència	0,7	np	1,2
Intent robatori segona residència	0,5	np	1,2

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Nota: la taxa d'incidència no es calcula en els àmbits de botigues/negocis i segones residència perquè no es disposa d'un registre oficial sobre població propietària o que disposa d'aquests béns.

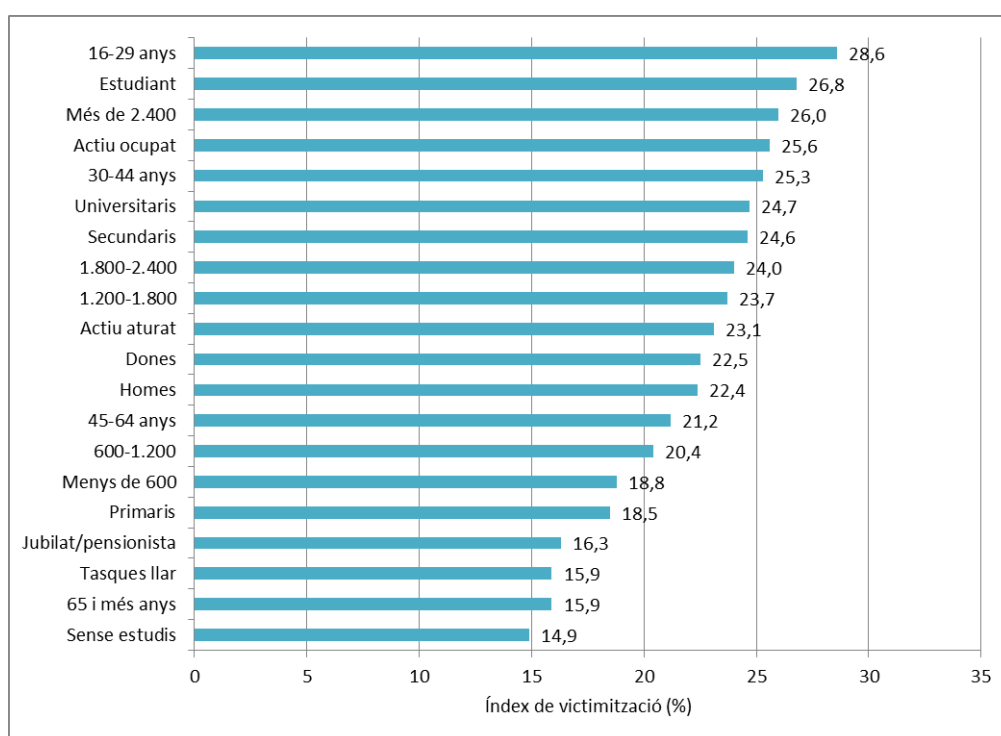
Quant als perfils de població, la major proporció de víctimes correspon a les persones joves, les de major nivell de renda i estudis i les laboralment actives i que tenen feina.

- Els índexs de victimització de les persones de 16 a 29 anys i dels estudiants se situa per sobre del 25% (28,6% i 26,8% respectivament).
- Fins un 26% de la població amb un major nivell de renda ha estat víctima d'algun fet delictiu durant l'any 2014.
- Entre la població amb estudis universitaris, la de 30 a 44 anys i els actius ocupats la proporció de víctimes se situa prop del 25%.

La victimització és menor entre la població gran i de menor nivell de formació:

- L'índex de victimització més baix correspon a les persones sense estudis (14,9%), seguits de les majors de 65 anys i les que es dediquen a les tasques de la llar (15,9%).
- La proporció de víctimes entre la població jubilada també es troba entre les més baixes (16,3%).

Gràfic 8. Índex global de victimització segons perfil de la víctima, EVAMB 2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Taula 3. Índex de victimització, taxa d'incidència i ratio de multivictimització globals segons perfil de la víctima, EVAMB 2015.

	Índex de victimització (% víctimes)	Taxa d'incidència (fets x 1.000 hab.)	Ratio de multivictimització (fets / víctima)
TOTAL	22,4	376,9	1,8
Sexe			
Homes	22,4	398,0	1,9
Dones	22,5	357,7	1,7
Edat			
16-29	28,6	540,3	2,1
30-44	25,3	458,2	1,9
45-64	21,2	351,8	1,8
65 i més	15,9	182,0	1,3
Estudis			
Sense estudis	14,9	237,4	1,7
Primaris	18,5	334,0	1,8
Secundaris	24,6	437,2	1,8
Universitaris	24,7	459,5	1,9
Ingressos			
Menys de 600	18,8	335,6	2,0
600-1.200	20,4	364,8	1,9
1.200-1.800	23,7	417,7	1,9
1.800-2.400	24,0	378,8	1,7
Més de 2.400	26,0	409,4	1,7
Ocupació			
Estudiant	26,8	506,4	2,0
Tasques llar	15,9	221,6	1,5
Jubilat/pensionista	16,3	206,0	1,4
Actiu aturat	23,1	375,3	1,7
Actiu ocupat	25,6	452,6	1,9

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

2.2. Patrons territorials de la victimització i l'activitat delictiva

L'estudi de la delinqüència implica conèixer i descriure'n les seves regularitats territorials. Les pàgines que segueixen estudien, primerament, l'evolució en els darrers anys de la desagregació territorial dels índexs de victimització, és a dir, d'on són les víctimes. També s'analitza l'evolució de les taxes d'incidència de la victimització en el territori: el nombre de fets que hi tenen lloc i que afecten a la població resident, per a cada 1.000 habitants. En un segon apartat es presenten els mapes de fets delictius, que descriuen la distribució de tots els fets registrats per l'EVAMB en les seves edicions de 2013 a 2015 a l'AMB a nivell de secció censal.

L'estructura interna metropolitana s'ha subdividit en sis àmbits territorials segons el seu nivell d'integració física i funcional, d'edificació i socioeconòmica (Barcelona ciutat, Besòs, Llobregat continu, Ordal-Llobregat, Delta i Vallès). L'anàlisi territorial també es realitza en funció d'una variable de grandària municipal que aporta dades individuals per cada una de les ciutats metropolitanes de més de 75.000 habitants, i, de forma agregada, pels municipis de 50.000 a 75.000, de 25.000 a 50.000 i de menys de 25.000 habitants. Per tal de garantir la comparabilitat de les dades, la sèrie s'ha calculat des de l'any 2010, moment en què l'AMB va quedar constituïda pels 36 municipis actuals.

Evolució de la victimització i de l'activitat delictiva al territori metropolità

En relació a l'any anterior, l'índex de victimització incrementa en tots els territoris, sense arribar a assolir els valors de l'edició 2013. Pel que fa als patrons territorials de distribució de la victimització no varien significativament en relació als anys anteriors: la proporció de víctimes és major entre les persones residents a les zones centrals i les més poblades de l'AMB. El 2014 (EVAMB 2015) la victimització més elevada correspon a la ciutat de Barcelona (23,7%), a la zona de Vallès-Collserola (21,6%) i a la zona del Besòs (21,4%). La victimització també se situa per sobre del 20% a la zona del Llobregat continu (20,8%) i és menor al Delta (19,3%) i, sobretot, a l'Ordal-Llobregat (17,4%). Aquesta distribució de la victimització és força estable des de 2010. Barcelona sempre ha estat l'àmbit territorial amb més proporció de víctimes. El Vallès, el Besòs i el Llobregat continu també presenten victimitzacions elevades, mentre que a l'Ordal-Llobregat i al Delta és on en general es registren menors índexs de victimització al llarg del període. L'evolució de la proporció de víctimes en aquests àmbits territorials presenta oscil·lacions anuals, pel que no s'observa cap tendència a l'increment o decrement.

Taula 4. Índex de victimització segons àmbit territorial de residència, EVAMB 2010-2015.

	EVAMB 2010	EVAMB 2011	EVAMB 2012	EVAMB 2013	EVAMB 2014	EVAMB 2015
Barcelona	25,6	24,8	24,2	25,3	20,8	23,7
Besòs	18,8	19,3	21,1	23,8	18,9	21,4
Delta	16,1	18,6	17,5	19,7	13,1	19,3
Llobregat Continu	20,7	20,2	21,1	19,7	17,3	20,8
Ordal-Llobregat	14,4	19,7	11,8	18,3	15,0	17,4
Vallès-Collserola	22,0	16,7	18,5	22,4	18,4	21,6

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

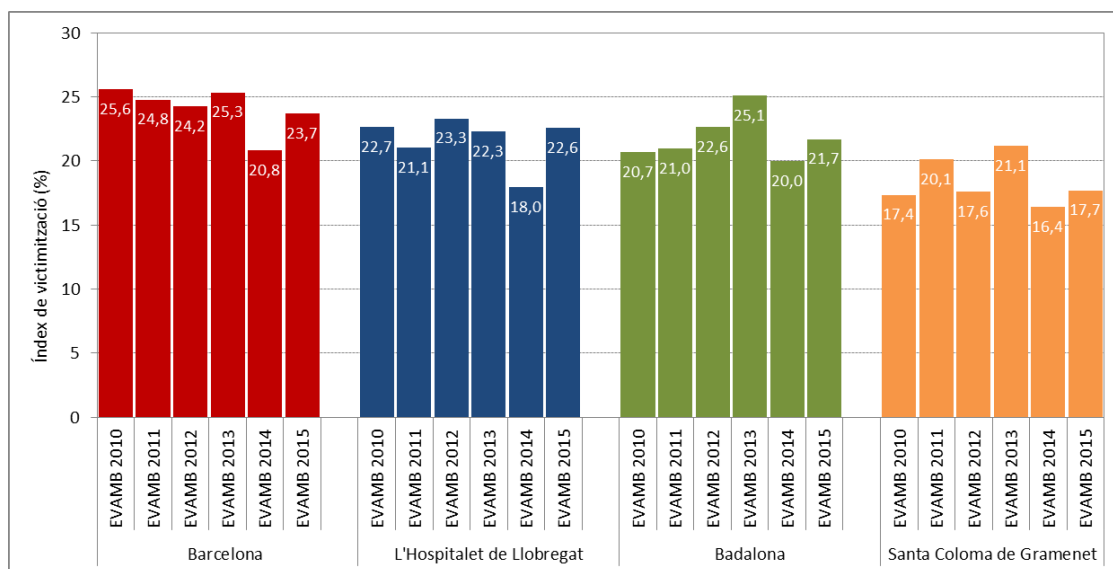
Al llarg de la sèrie s'observa una associació positiva entre grandària poblacional i índexs de victimització. Així, en l'EVAMB 2015 la major victimització correspon a les tres ciutats més grans de l'AMB: Barcelona (23,7%), L'Hospitalet de Llobregat (22,6%) i Badalona (21,7%). També són elevats els índexs de victimització dels veïns de Sant Cugat del Vallès (21,1%) i Sant Boi de Llobregat (19,5%). Per contra, Santa Coloma de Gramenet, tot i ser la quarta ciutat més poblada de l'AMB, presenta una proporció de víctimes que queda per sota del 20% (17,7%).

Taula 5. Índex de victimització segons grandària municipal, EVAMB 2010-2015.

	EVAMB 2010	EVAMB 2011	EVAMB 2012	EVAMB 2013	EVAMB 2014	EVAMB 2015
Barcelona	25,6	24,8	24,2	25,3	20,8	23,7
L'Hospitalet de Llobregat	22,7	21,1	23,3	22,3	18,0	22,6
Badalona	20,7	21,0	22,6	25,1	20,0	21,7
Santa Coloma de Gramenet	17,4	20,1	17,6	21,1	16,4	17,7
Sant Cugat del Vallès	nd	nd	nd	nd	16,7	21,1
Cornellà de Llobregat	16,9	20,8	19,7	19,2	16,5	17,3
Sant Boi de Llobregat	nd	nd	nd	16,7	13,9	19,5
De 50.000 a 75.000 habitants	18,0	19,4	18,7	22,4	14,9	18,9
De 25.000 a 50.000 habitants	18,7	17,0	17,5	18,4	17,3	21,1
Menys de 25.000 habitants	15,0	16,3	14,2	17,7	13,3	20,5

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

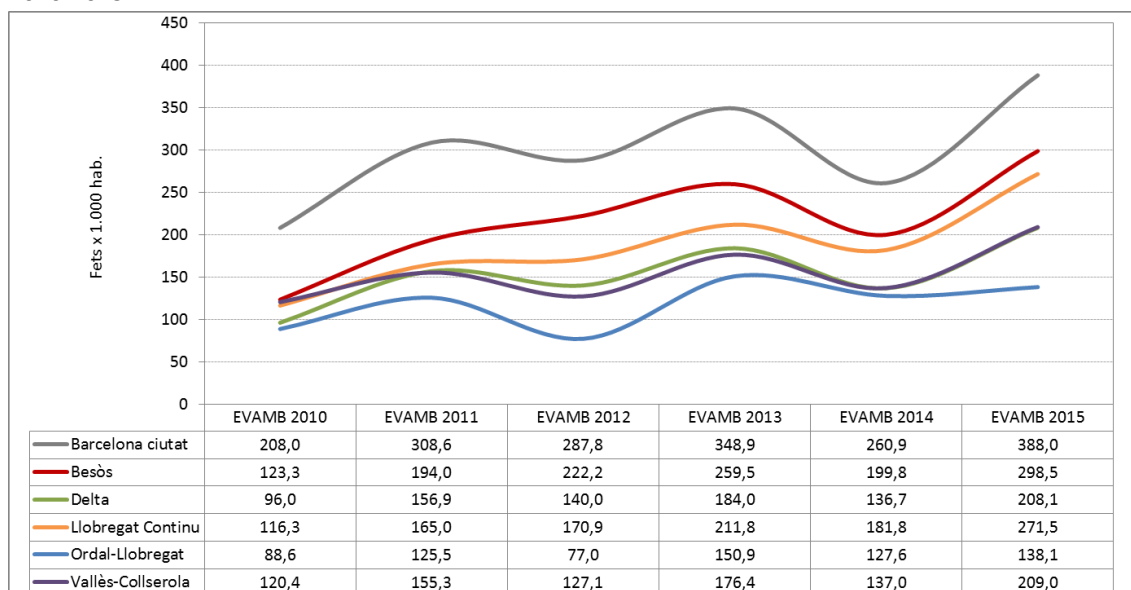
Gràfic 9. Índex de victimització a les ciutats més grans de l'AMB, EVAMB 2010-2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Les taxes d'incidència de la victimització a nivell territorial informen sobre la ratio de fets que han passat a un determinat territori per a cada 1.000 dels seus habitants. L'evolució de la taxa d'incidència dels fets de victimització segons àmbits territorials es mostra al gràfic 10. Els resultats obtinguts es poden resumir en un augment de les taxes delictives al llarg de tot el període a tots els àmbits metropolitans, assolint les quotes més altes en l'EVAMB 2015. El major creixement ha estat el de les taxes de la població resident al Llobregat continu i al Besòs. Al Llobregat continu, la incidència de la victimització ha passat dels 116,3 fets per cada 1.000 habitants registrats per l'EVAMB 2010, als 271,5 fets detectats per l'EVAMB 2015. Al Besòs, la taxa d'incidència s'incrementa des dels 123,3 fets fins als 298,5. La incidència de la victimització també ha augmentat significativament al Delta, al Vallès i a la ciutat de Barcelona, metre que l'Ordal-Llobregat s'ha mantingut com a territori amb menor incidència de la victimització, i ha viscut l'increment més suau de la taxa en el període 2010-2015.

Gràfic 10. Taxa d'incidència de la victimització (fets x 1.000 hab.) segons àmbits territorials, EVAMB 2010-2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Pel que fa a la grandària municipal, en tot el període es manté l'associació positiva entre nombre d'habitants i taxa de victimització. Barcelona, L'Hospitalet de Llobregat i Badalona sempre han estat les ciutats amb una taxa de victimització més elevada, mentre que els municipis més petits presenten sempre taxes més baixes. Al llarg d'aquests anys, el major creixement de la incidència de la victimització correspon a les ciutats de L'Hospitalet de Llobregat i Badalona, així com dels municipis d'entre 25.000 i 50.000 habitants.

Taula 6. Taxa d'incidència de la victimització (fets x 1.000 hab.) segons grandària municipal, EVAMB 2010-2015.

	EVAMB 2010	EVAMB 2011	EVAMB 2012	EVAMB 2013	EVAMB 2014	EVAMB 2015
Barcelona	208,0	308,6	287,8	348,9	260,9	388,0
L'Hospitalet de Llobregat	132,1	173,6	203,2	240,0	192,6	323,9
Badalona	145,5	193,1	218,2	244,3	194,8	247,1
Santa Coloma de Gramenet	103,5	186,4	148,3	216,4	156,5	228,6
Sant Cugat del Vallès	120,1*	119,2*	164,2*	152,0*	111,2	221,9
Cornellà de Llobregat	93,5	159,2	141,7	201,9	180,7	181,7
Sant Boi de Llobregat	82,8*	150,0*	91,5*	134,0	145,5	210,2
De 50.000 a 75.000 habitants	105,1	162,0	141,7	209,1	143,9	182,0
De 25.000 a 50.000 habitants	93,9	131,8	128,1	156,6	144,6	210,7
Menys de 25.000 habitants	73,6	97,3	71,5	109,1	70,5	128,9

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

*Valors estadísticament no significatius (a causa de grandària mostral)

Localització microterritorial dels fets delictius

La plasmació territorial de l'activitat delictiva deriva en gran mesura de les estructures d'oportunitat que ofereixen els espais i de la rendibilitat que espera extreure el delinqüent. En efecte, l'activitat delictiva augmenta a mesura que ho fa el volum de població per les majors facilitats derivades de la densitat i de la massificació, que permeten més oportunitats i un major anonimats. En el mateix sentit, els espais centrals atreuen la delinqüència perquè són rendibles i generen més oportunitats per a la delinqüència (atreuen gent, activitats i per tant més ocasions de guany).

D'aquestes dinàmiques es desprenen conseqüències importants, especialment per a la planificació de mesures de prevenció situacional i patrullatge preventiu. Per aquest motiu, en el marc de l'EVAMB, s'ha dut a terme un destacat treball dedicat a geocodificar cadascun dels fets de victimització registrats en els darrers anys. A les persones entrevistades que han estat víctimes d'un fet delictiu se'ls hi ha demanat pel carrer, la cruïlla o bé per un punt singular que permetés localitzar geogràficament el lloc on aquest fet ha tingut lloc. Aquesta tasca està permetent realitzar avenços progressius en el tractament d'aquesta informació en àrees petites. Les pàgines que segueixen en són un exemple, doncs presenten la distribució microterritorial dels fets de victimització que s'han registrat en les successives edicions de l'EVAMB entre els anys 2013 i 2015.

Es presenten dos tipus de mapes:

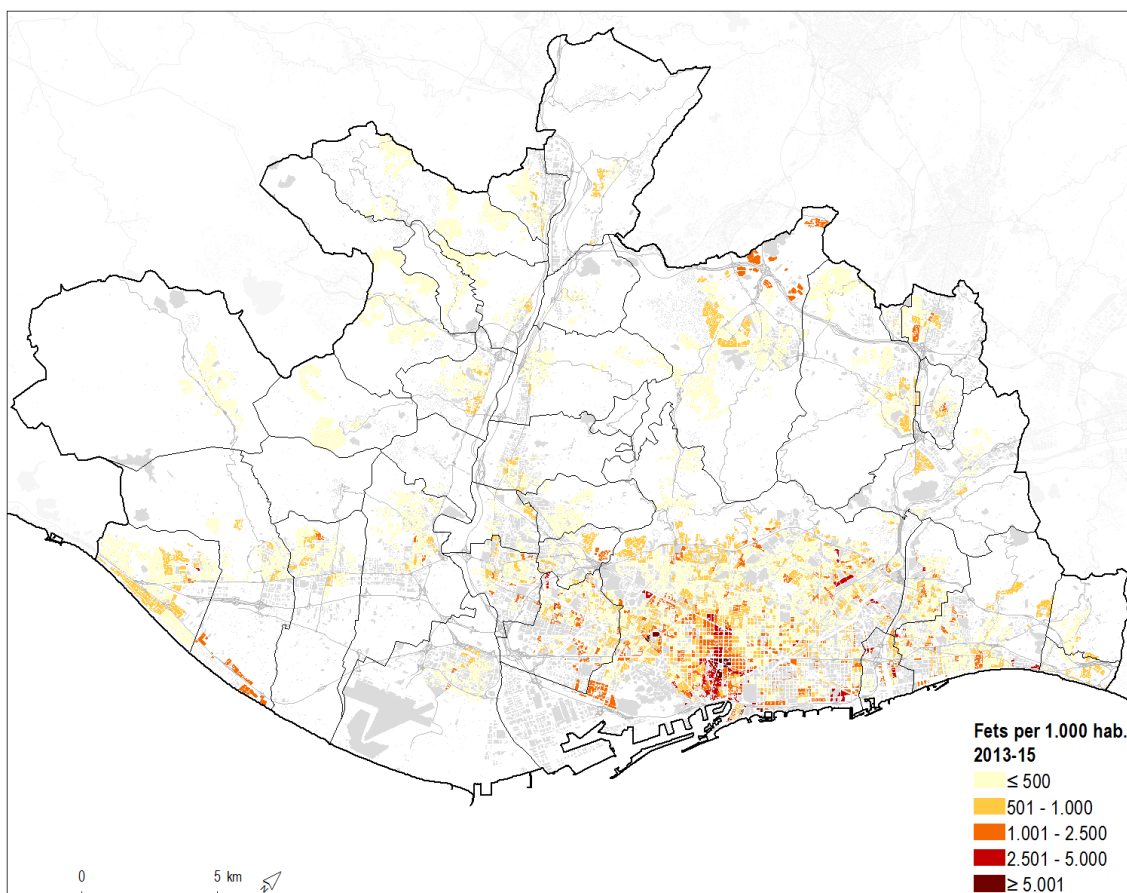
- Distribució neta dels fets delictius en les seccions censals.
- Taxa de fets per a cada 1.000 habitants de les seccions censals (per a tots els fets registrats per l'enquesta, i separatament en els dos àmbits delictius principals: seguretat personal i vehicles).

El mapa 2 representa el nombre de fets ponderats registrats per les tres darreres edicions de l'EVAMB (2013, 2014, 2015) per a cada 1.000 habitants. La representació gràfica s'ha realitzat a nivell de seccions censals habitades (cal tenir en compte que si bé el fet no ha d'haver tingut lloc necessàriament a la part habitada d'una secció censal, el més probable és que així hagi estat). La primera dada que se n'extreu és l'elevada localització de fets a la ciutat de Barcelona, on es pot apreciar un eix d'atracció delictiva que va des de l'inici de les Rambles fins a Passeig de Gràcia amb Diagonal.

També és interessant observar que apareixen zones on l'activitat delictiva s'expandeix entre territoris veïns, depassant els límits administratius municipals: entre Barcelona i l'Hospitalet de Llobregat; Barcelona i Sant Adrià del Besòs i entre Sant Adrià i Santa Coloma de Gramenet.

Així, la distribució microterritorial dels fets delictius permet veure que els delictes es distribueixen a l'interior de les ciutats segons pautes de policentrisme que estan relacionades amb la dissociació i la concentració d'activitats al voltant de diferents centres d'activitat.

Mapa 2. Fets per a cada 1.000 habitants segons seccions censals habitades. EVAMB 2013-2015.

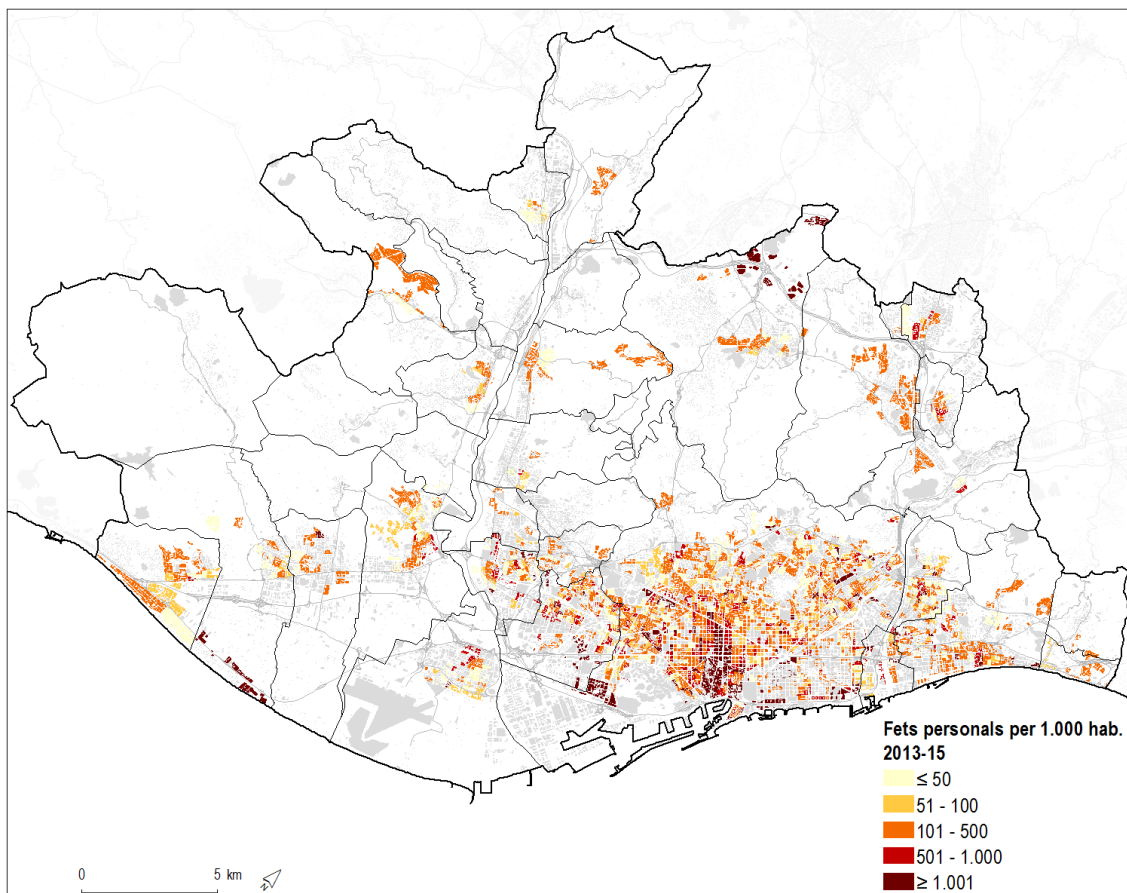
Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

La distribució espacial dels fets en els dos principals àmbits delictius mostra les diferents pautes de distribució de l'activitat delictiva que s'observen a l'interior de l'AMB (vegeu mapes 3 i 4). Els fets contra la seguretat personal tendeixen a concentrar-se més en zones centrals mentre que els fets contra els vehicles presenten una major dispersió en el territori.

En el mapa 3 es poden identificar per exemple zones amb elevada atracció de fets contra la seguretat personal a l'eix que segueix les Rambles de Barcelona fins al Passeig de Gràcia Diagonal; als barris de la Marina del Port i la Marina del Prat Vermell, també a Barcelona; a la zona de grans superfícies comercials de Sant Cugat del Vallès i a les zones de Gavà que se situen prop de la platja i de l'autovia de Castelldefels.

En efecte, els robatoris personals se solen ubicar en zones molt transitades, punts nodals on conflueixen infraestructures de transport de persones, activitats comercials i una elevada oferta d'oci. Tot plegat configura uns espais que afavoreixen una elevada concentració de persones i de vies de fugida pels delinqüents. També es localitzen en zones no necessàriament centrals de les ciutats però on hi ha molta concurrència i rotació de persones, ja sigui per la presència d'infraestructures comercials o d'oci.

Mapa 3. Fets contra la seguretat personal per a cada 1.000 habitants segons seccions censals habitades. EVAMB 2013-2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

En la passada edició de l'EVAMB es van identificar aquelles seccions censals d'elevada atracció delictiva de fets contra la seguretat personal (vegeu figura 3). A continuació se'n presenten dues a tall d'exemple.

- La primera d'aquestes zones se situava en els voltants de la Ronda de Sant Pau, en el seu recorregut entre les places d'Urquinaona, Catalunya i Universitat. És un important centre nodal i neuràlgic de la ciutat de Barcelona, on conflueixen tots els tipus de mitjans de transport públic (concentració de persones i vies de fugida pels delinqüents) i centre d'activitats comercials i d'oci. Els principals fets delictius registrats per l'enquesta en aquesta zona es corresponien amb robatoris de telèfon mòbil i robatoris de bossa o cartera.
- La segona d'aquestes zones corresponia al Polígon de Can Ribó a Badalona. Es tracta d'una zona poc poblada a les afores de la ciutat, destinada principalment a usos industrials i a espais d'oci nocturn. Els fets més freqüents que s'hi van detectar eren amenaces i intimidacions, així com atracaments. Es tracta de fets que impliquen unes certes dosis de violència, molt probablement atesa la situació perifèrica i a la falta de vigilància natural en aquesta zona.

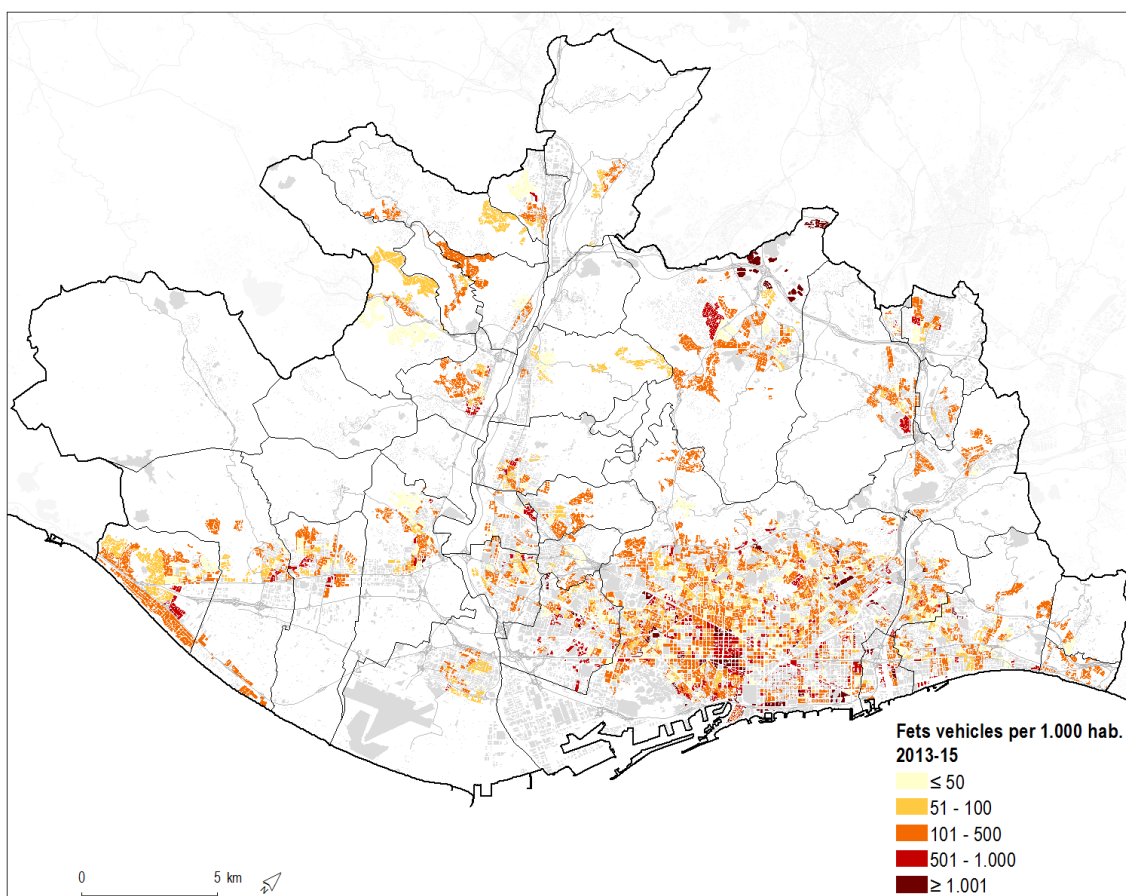
Figura 3. Exemples de zones d'atracció delictiva de fets contra la seguretat personal: Plaça Catalunya (Barcelona) i Polígon Can Ribó (Badalona). EVAMB 2014.

Font: Elaboració pròpia en base a Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

En el cas dels fets contra els vehicles s'observa que l'activitat delictiva apunta a una menor concentració que els fets contra la seguretat personal, malgrat també resulta possible identificar algunes zones on el volum de fets és elevada (vegeu mapa 4). En són exemples l'àrea de Barcelona que avarca les zones properes al passeig de gràcia i el carrer Balmes des de la Gran Via fins a Diagonal, i, altra vegada, la zona de centres comercials de Sant Cugat del Vallès.

Mapa 4. Fets contra els vehicles per a cada 1.000 habitants segons seccions censals habitades. EVAMB 2013-2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

En les darreres edicions de l'EVAMB s'han anat identificant tres tipus de zones on es localitzen prioritàriament els fets contra els vehicles.

- En primer lloc, sectors comercials. En moltes ocasions aquests espais es planifiquen per promoure la reconversió d'antics espais industrials. Es caracteritzen així per la seva proximitat a importants infraestructures viàries i de transport. A més d'una baixa densitat residencial, també se sol apreciar la presència de grans extensions d'aparcaments en superfície sense vigilància. A aquestes característiques físiques de l'espai cal afegir que són zones sotmeses a una important rotació de vehicles i de persones, el que dificulta el control informal.
- En segon lloc, també són freqüents els fets contra vehicles en aquells punts de l'AMB que són centres nodals de la mobilitat, com ara les zones properes a estacions de tren.
- Finalment, també és rellevant la localització de fets contra els vehicles en àrees residencials, caracteritzades per la presència de cases unifamiliars i de vehicles estacionats al carrer.

A continuació se'n presenten tres exemples (vegeu figura 4):

- En primer lloc, dues seccions censals del districte de Sant Andreu contigües que s'articulen al voltant del sector industrial i comercial de la Maquinista. Situada en la porta nord de la ciutat, aquesta zona es caracteritza per la seva proximitat a importants infraestructures viàries (avinguda Meridiana, rondes de Barcelona) i per la proximitat a les obres de l'estació del Tren d'Alta Velocitat. A més d'una baixa densitat residencial, també s'aprecia la presència d'una gran extensió d'aparcaments en superfície. Els fets més freqüents en aquesta zona van ser els robatoris d'objectes en l'interior del vehicle.
- De la ciutat de Barcelona també va destacar la zona compresa entre l'Avinguda Diagonal i el carrer Provença, a tocar de la Rambla de Catalunya. Els principals fets detectats van ser robatoris de vehicle, concretament de motocicletes i ciclomotors. Això pot ser degut al fet que es tracta d'un territori central de la ciutat, que actuaria com a punt de trobada i on es podrien estar donant pràctiques informals de park-and-ride entre els propietaris d'aquests vehicles.
- Fora del municipi central de Barcelona, es va detectar una proporció elevada de fets contra els vehicles al voltant de centres comercials situats a Sant Cugat del Vallès i Sant Boi del Llobregat.

Figura 4. Exemples de zones d'atracció delictiva de fets contra els vehicles: zones properes a La Maquinista (Barcelona), zona Diagonal-Provença (Barcelona) i zona comercial (Sant Cugat del Vallès). EVAMB 2014.

Font: Elaboració pròpia en base a Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya.

2.3. Ciutadania i sistema penal

Per concloure el capítol sobre delinqüència i victimització s'analitza la relació de la població metropolitana amb el sistema penal des d'una doble perspectiva: la relació dels habitants de l'AMB amb la Policia, que es mesura mitjançant la valoració dels entrevistats sobre el servei que dona la Policia Local (PL) i la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra (PG-ME) en una escala de 0 (són pèssims) a 10 (són excel·lents); i el comportament denunciador de la població, que s'estudia a partir de l'anàlisi de la denúncia per part de les víctimes: índex de denúncia i motius per no denunciar.

Valoració dels serveis policials

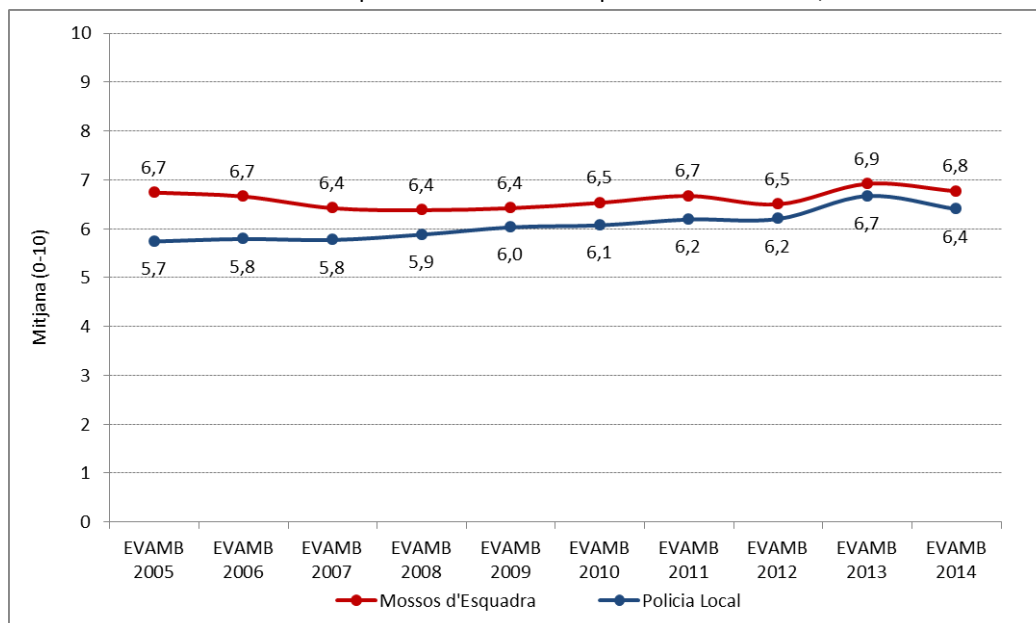
L'EVAMB demana a les persones entrevistades una valoració dels dos cossos de policia que operen a l'AMB i que tenen competències en la prevenció i el control de l'activitat delictiva: la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra i les Polícies Locals dels municipis. Concretament es demana l'opinió sobre el servei que desenvolupen aquests serveis en l'escala de 0 (servei pèssim) a 10 (servei excel·lent).

La seqüència de les avaluacions al llarg dels darrers deu anys mostra que la satisfacció dels ciutadans amb la feina dels mossos d'esquadra sol ser major que amb els serveis que presten les policies locals, si bé en els darrers anys les dues avaluacions tendeixen a confluïr.

Entre els anys 2005 i 2008 la valoració dels Mossos d'Esquadra va tendir a la baixa, coincidint amb els darrers anys de la culminació del desplegament (les expectatives eren elevades, i l'expectativa sol ser millor que la realitat). Els anys posteriors les puntuacions mitjanes que rep la policia de la Generalitat han anat recuperant els valors de fa una dècada.

La valoració de les policies locals seguia la tendència contrària, un increment que s'ha mantingut fins l'any 2014. El 2015 els entrevistats de l'AMB avaluen amb gairebé set punts de mitjana als Mossos d'Esquadra (6,8 punts) i amb 6,4 punts la Policia Local. S'observa doncs una lleugera disminució en la valoració de les policies locals respecte l'any anterior.

Gràfic 11. Valoració dels serveis policials: Mossos d'Esquadra i Policia Local, EVAMB 2010-2015.

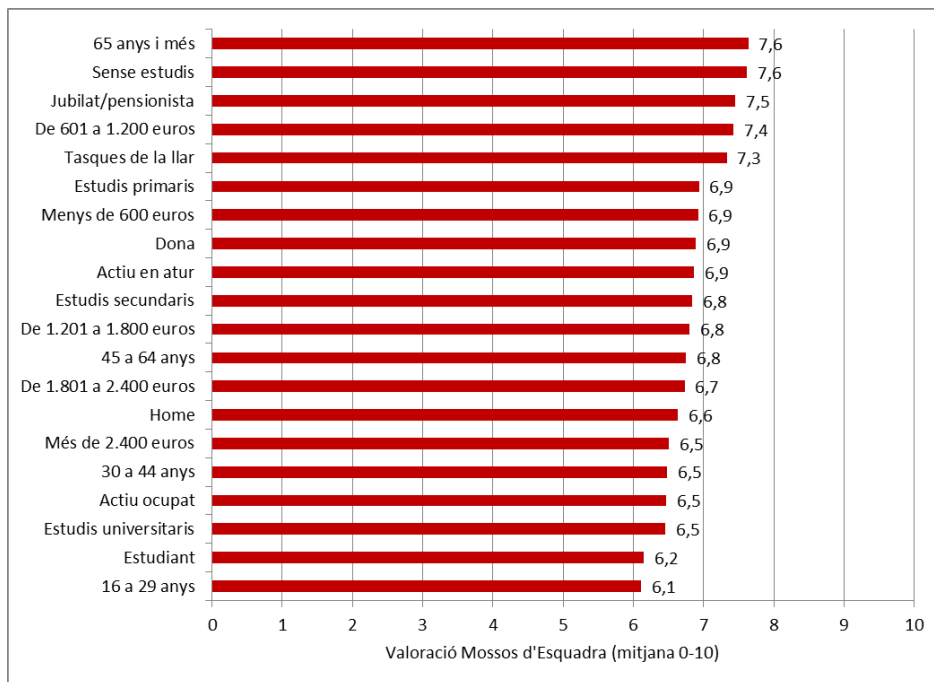
Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Si ens atenem a les característiques sociodemogràfiques de les persones entrevistades s'observa que:

- Les avaluacions més altes a la tasca de la policia són les que atorguen les persones grans, les que gaudeixen de menors nivells de renda i d'estudis i les laboralment inactives (jubilades, tasques de la llar).
- A la banda contrària, joves, persones amb majors nivells d'estudis, població amb major nivell de renda, actius ocupats i homes donen les avaluacions més baixes.

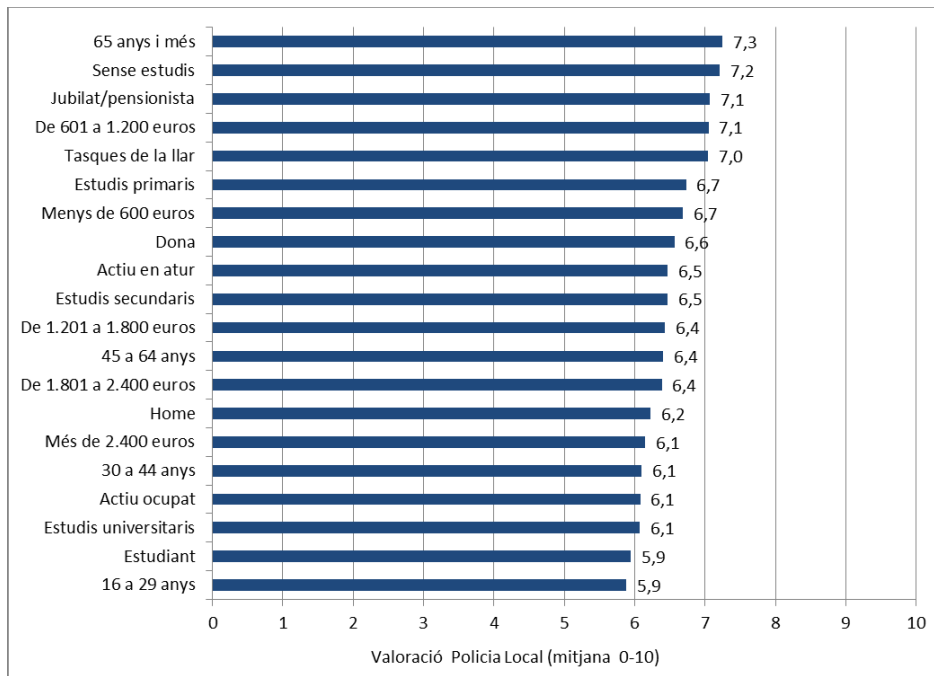
Dels resultats anteriors es desprèn, per tant, que les persones més crítiques amb els serveis de la policia han estat precisament els segments de població més afectats per la victimització.

Gràfic 12. Valoració dels Mossos d'Esquadra segons característiques sociodemogràfiques de la població, EVAMB 2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Gràfic 13. Valoració de la Policia Local segons característiques sociodemogràfiques de la població, EVAMB 2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Les valoracions dels cossos de policia no són homogènies entre els dos serveis en el territori metropolità. S'observa que, independentment de quines siguin les competències que desenvolupa cada cos policial, hom se sol mostrar sempre més crític amb el cos de policia que li és administrativament més proper.

- En tots els àmbits territorials i ciutats els entrevistats valoren més positivament els Mossos d'Esquadra que la Policia Local.
- Les diferències més grans es donen als àmbits de Barcelona, el Besòs i el Vallès, on els Mossos reben prop de mig punt més que la Policia Local. Les ciutats de Badalona i Santa Coloma de Gramenet, seguides de Barcelona, és on aquesta diferència queda reflectida de forma més significativa. Per contra, a L'Hospitalet de Llobregat, Cornellà i Sant Boi de Llobregat (i els seus respectius àmbits territorials: Delta, Llobregat continu i Ordal-Llobregat) les valoracions de Mossos d'Esquadra i Policia Local presenten escasses diferències.
- Amb tot, convé subratllar que les puntuacions mitjanes que reben els dos serveis policials queden sempre entre els sis punts i els set punts.

Taula 7. Valoració dels serveis policials segons característiques àmbit territorial i grandària municipal, EVAMB 2015.

AMBIT TERRITORIAL	Mossos d'Esquadra	Policia Local
Barcelona	6,7	6,3
Besòs	6,9	6,5
Delta	6,8	6,6
Llobregat continu	7,0	6,8
Ordal- Llobregat	6,5	6,2
Vallès-Collserola	6,8	6,2
MUNICIPIS SEGONS GRANDÀRIA POBLACIONAL		
Barcelona	6,7	6,3
L'Hospitalet de Llobregat	7,1	7,0
Badalona	6,9	6,4
Santa Coloma de Gramenet	7,1	6,5
Cornellà de Llobregat	7,0	6,9
Sant Boi de Llobregat	6,7	6,4
Sant Cugat del Vallès	6,8	6,4
Municipis de 50.000 a 75.000 habitants	7,0	6,6
De 25.000 a 50.000 habitants	6,8	6,3
Menys de 25.000 habitants	6,5	6,4
Total AMB	6,8	6,4

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Comportament denunciador

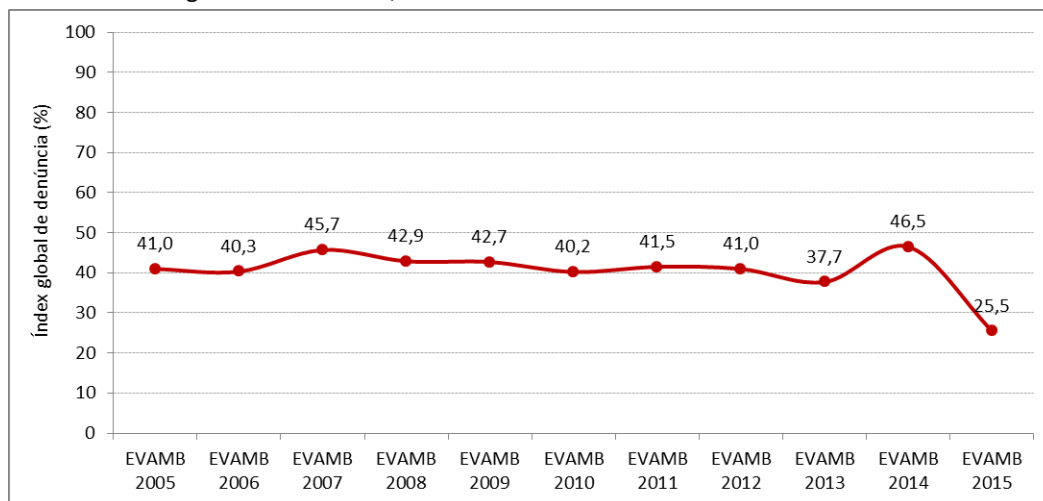
L'EVAMB permet conèixer el comportament denunciador de les víctimes. La mesura de la denúncia es fa demanant a les víctimes si després d'haver partit el fet l'han denunciat. Per tant, l'índex de denúncia mesura la proporció de fets que s'han posat en coneixement de la policia o

els jutjats sobre el total de fets detectats per l'enquesta. L'índex es calcula de manera global i també per a cada un dels àmbits delictius. Per aquells fets que no s'han denunciat, es pregunta a l'entrevistat els motius que l'han portat a no fer-ho.

Des de l'edició de 2005 els índexs de denúncia s'han mantingut entorn el 40%. És a dir, que prop d'un 60% dels fets no arriben a coneixement de la policia o la justícia. Aquest fenomen és el que es coneix com la xifra fosca de la delinqüència. L'EVAMB 2015 ha detectat una davallada rellevant de la denúncia, que baixa fins a un 25,5%, el menor percentatge registrat al llarg de la sèrie.

Val a dir que en aquesta davallada intervé el canvi metodològic doncs, com s'ha vist, enguany s'han registrat més fets que en edicions anteriors de l'EVAMB, si bé l'entitat criminològica d'aquests fets també és menor.

Gràfic 14. Índex global de denúncia, EVAMB 2005-2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Els majors percentatges de denúncia se solen donar en els àmbits on aquest comportament és de més utilitat. Així, els habitatges (domicilis i segones residències) i els negocis solen tenir els índexs de denúncia més elevats. Els habitatges normalment estan assegurats. D'altra banda, són un àmbit molt proper a la intimitat personal, pel que són béns viscuts com a molt importants (material i simbòlica). En els comerços la raó també és clara: el risc de victimització comercial és elevat, i la majoria de botigues, comerços i negocis estan assegurats. En els vehicles, tot i soler estar assegurats, la denúncia és molt menor. L'explicació rau en que constitueixen un dels àmbits de la seguretat més allunyats de la integritat i intimitat de les persones i que la major part de la seva victimització és poc important i de difícil recuperació. A banda d'això, en la motivació per denunciar també hi intervé la confiança en la resposta que s'obtindrà per part de les institucions del sistema penal en forma de protecció, càstig o justícia.

Així, un descens de la denúncia com el que s'ha viscut el 2015 pot ser resultat dels canvis en l'activitat delictiva (tipus de fet que incrementen o disminueixen), i també per canvis en la visió de les víctimes i la seva confiança en el sistema penal i judicial. (disminució de la confiança,

mandra, por...). En efecte, el descens de la denúncia es produeix en tots els àmbits, especialment en la seguretat personal i els vehicles. A nivell metodològic, l'increment dels robatoris d'accessoris del vehicle, intents de robatori del vehicle i intents de robatori de mòbil i de bossa que s'han registrat amb la nova metodologia pot haver comportat un descens en la denúncia doncs, com s'ha dit, es tracta majoritàriament d'intents i de fets de poca entitat criminològica (la proporció de fets no consumats que es denuncia és molt baixa). Les amenaces també han augmentat en el darrer any. Si bé es tracta d'un fet que sol revestir força gravetat, la por a represàlies pot haver contingut la denúncia.

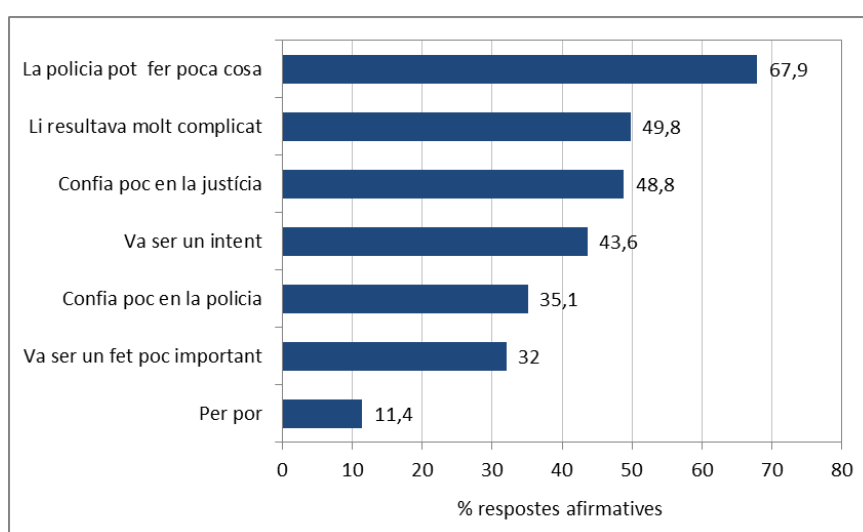
Taula 8. Índex de denúncia segons àmbits delictius, EVAMB 2014-2015.

	<i>EVAMB 2014</i>	<i>EVAMB 2015</i>
Seguretat personal	44,5	22,0
Vehicles	44,3	22,5
Domicili	62,9	41,4
Segona residència	59,5	51,3
Comerç o negoci	40,4	37,4

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

La creença que la policia pot fer poca cosa, el cost que implica posar una denúncia quan es considera que el fet té poca entitat criminològica i la manca de confiança en la justícia són els principals motius per no denunciar els fets. Dues terceres parts dels fets no s'han denunciat perquè es considera que la policia hi pot fer poca cosa (67,9%). La complicació d'efectuar la denúncia (massa tràmits, pèrdua de temps...) i la manca de confiança en el sistema judicial també són raons importants a l'hora de no denunciar (49,8% i 48,8%). El decrement de la denúncia per l'increment de fets no consumats (associat a la nova metodologia) queda palès en els motius de no denúncia: un 43,6% dels fets no s'han denunciat perquè van ser intents, i un 32,0% perquè la víctima va considerar que era un fet poc important.

Gràfic 15. Motius per no efectuar la denúncia (% afirmatiu), EVAMB 2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Pel que fa a les característiques sociodemogràfiques, els menors percentatges de denúncia corresponen a les persones que es dediquen a les tasques de la llar, la població jove (de 16 a 29 anys i estudiants), als actius ocupats, a la població amb estudis universitaris, als homes i a la població de menor nivell de renda familiar. En tots aquests segments de població l'índex de denúncia queda per sota de la mitjana de l'AMB.

El fet de no denunciar perquè es pensa que la policia hi pot fer poca cosa és més freqüent entre la població jove i adulta, l'activa laboralment i els que tenen estudis universitaris. La desconfiança en la policia i la justícia està més estesa entre els joves, les persones amb estudis universitaris i les de nivells de renda situats en el rang superior i inferior. El motiu de no denunciar perquè implica massa temps o tràmits és més al·legat per les persones actives ocupades, les de 30 a 44 anys i els que tenen estudis universitaris. Finalment la por afecta més a les dones, les persones amb menor nivell de renda i les que gaudeixen d'un menor nivell d'instrucció.

Taula 9. Índex de denúncia i motius per no efectuar la denúncia segons característiques sociodemogràfiques, EVAMB 2015.

	Índex Denúncia	Motius per no denunciar el fet					Per por
		Era poc important	La policia pot fer poca cosa	Complicat massa tràmits, massa temps	Confia poc en la justícia	Confia poc en la policia	
Homes	24,3	32,4	68,9	49,8	53,2	37,0	10,4
Dones	26,7	31,5	66,8	49,8	44,2	33,1	12,5
16-29	19,0	28,8	67,0	47,2	51,1	38,8	11,3
30-44	25,1	29,4	72,6	55,6	48,6	37,3	13,3
45-64	26,8	31,9	68,7	49,2	52,0	34,7	9,8
65 i més	36,7	47,8	52,1	38,0	35,3	20,2	9,9
Sense estudis	26,8	35,6	44,7	39,5	36,7	12,3	21,9
Estudis primaris	26,3	37,4	63,7	50,7	49,5	36,4	16,7
Estudis secundaris	26,7	35,2	67,4	46,0	46,9	31,2	11,3
Estudis universitaris	24,2	25,2	73,0	54,7	51,9	40,3	7,8
Menys de 600	23,7	34,0	61,7	51,8	42,2	41,3	30,0
600-1.200	24,3	34,4	66,5	50,7	51,5	40,7	16,2
1.200-1.800	25,5	33,0	68,6	48,4	42,9	27,2	12,4
1.800-2.400	30,9	33,3	65,6	49,4	48,3	32,5	10,7
Més de 2.400	25,9	33,6	69,9	54,7	50,7	38,2	4,5
Estudiant	23,3	29,9	64,8	44,3	45,1	32,2	7,7
Tasques llar	18,9	34,8	52,6	45,2	23,5	26,2	12,1
Jubilat/pensionista	36,4	42,3	57,7	42,4	43,7	29,7	10,5
Actiu aturat	26,5	36,8	71,3	44,3	48,4	40,4	18,3
Actiu ocupat	24,1	29,8	70,6	53,4	51,3	35,3	11,2
TOTAL	25,5	32,0	67,9	49,8	48,8	35,1	11,4

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

3. PERCEPCIÓ DE SEGURETAT I RELACIONS DE CONVIVÈNCIA

3.1. Sentiment de seguretat als barris i ciutats

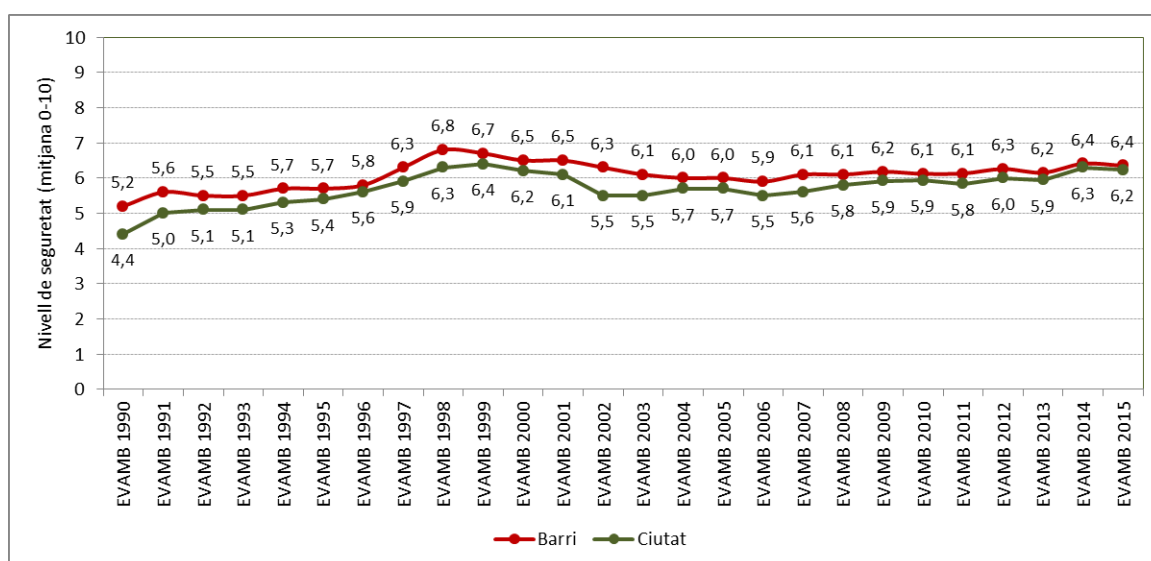
En aquest apartat s'analitza el nivell de seguretat que la població metropolitana atribueix al seu barri i al seu municipi de residència, assumint que la proximitat física, emocional i la centralitat que ocupen aquests espais com a marc de referència en la vida quotidiana de les persones fan d'aquest nivell territorial l'escenari fonamental a través del qual s'articulen els processos de construcció col·lectiva de la seguretat ciutadana. L'objectiu d'aquesta secció és per tant el de conèixer l'evolució de la percepció de seguretat de la població metropolitana en els darrers anys, estudiar quins són els segments de població que se senten més insegurs i en quins territoris resideixen. Per fer-ho s'han utilitzat dos indicadors:

- El nivell de seguretat al barri i a la ciutat en una escala de 0 (no hi ha gens de seguretat) a 10 (hi ha molta seguretat).
- La proporció de persones que se senten insegures al seu barri (% població que dona una valoració per sota dels 5 punts a la seguretat del seu barri).

Evolució del sentiment de seguretat

L'indicador sobre el nivell de seguretat al barri i a la ciutat compta amb una sèrie de més de 25 anys. Tal i com mostra el gràfic següent, en el conjunt de l'AMB, el nivell de seguretat que s'atribueix al barri sempre ha estat més elevat que el que s'atorga al conjunt de la ciutat. L'evolució de les dades d'ençà l'any 1990 mostra uns primers anys caracteritzats per avaluacions de la seguretat que no arribaven als sis punts de mitjana però que s'incrementaven progressivament any rere any. Així és que, arribada la segona meitat de la dècada dels noranta, el sentiment de seguretat assolí els nivells més alts de la sèrie. Ara bé, l'any 2000 la sensació de seguretat va empitjorar al conjunt de l'AMB, coincidint amb un període d'intenses transformacions demogràfiques i socials al territori metropolità. El 2007 s'aturà la dinàmica descendent del sentiment de seguretat i les valoracions es van estabilitzar prop dels 6 punts de mitjana. El 2015, la seguretat de les ciutats metropolitanas ha rebut una valoració mitjana de 6,2 punts i els seus barris han rebut una nota de 6,4 punts.

Gràfic 16. Evolució del nivell de seguretat al barri i a la ciutat. EVAMB 1990-2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

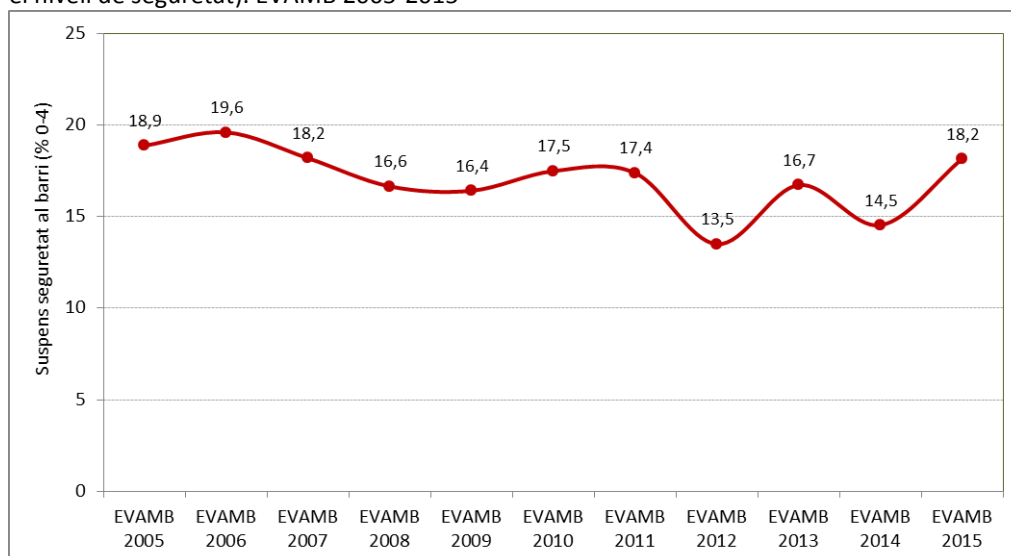
Inseguretat i característiques personals

Els indicadors globals del nivell de seguretat són molt robustos però, en basar-se en mesures de tendència central (mitjanes), no permeten copsar la situació a l'interior dels barris. Per tal de salvar aquesta dificultat, les pàgines que segueixen comptabilitzen i analitzen la proporció de persones que se senten insegures en el seu barri (valoren el seu nivell de seguretat per sota dels 5 punts). Aquest indicador permet recopilar informació sobre la vivència de seguretat a l'interior de cada barri, així com conèixer les característiques individuals d'aquelles persones que afirmen no sentir-se segures i protegides en el seu entorn més proper.

El gràfic 17 mostra com ha evolucionat el sentiment d'inseguretat als barris en la darrera dècada. La tendència des de 2005 ha estat marcada per un descens global de la inseguretat, que sembla trencar-se a en els darrers tres anys. Concretament, la proporció persones que suspelen la seguretat va disminuir des del 18,9% l'any 2005 fins el 13,5% el 2012. Tanmateix el 2013 i el 2015 hi ha hagut un repunt en el sentiment d'inseguretat, i el percentatge de població que se sent insegura incrementa situant-se enguany en el 18,2%.

Així doncs, a la vegada que s'estabilitzen les avaluacions globals del nivell de seguretat als barris, s'observa un increment del volum de persones que no experimenten aquesta millora. Aquesta aparent paradoxa respon en realitat a una dinàmica ben senzilla i és que mentre que un segment majoritari de població percep efectivament una millora de la seguretat al seu barri atorgant-li avaluacions més altes, un segment de població (prop del 18%) estaria experimentant un empitjorament de la seva situació particular.

Gràfic 17. Evolució del sentiment d'inseguretat al barri (proporció de persones residents que suspenen el nivell de seguretat). EVAMB 2005-2015

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Per aprofundir en aquesta qüestió, la taula 10 mostra com ha evolucionat la proporció de persones que afirmen sentir-se insegures al seu barri entre els anys 2012 i 2015 segons les seves característiques personals. Els resultats permeten constatar que la sensació de temor i d'inseguretat no és general a tots els segments de la població metropolitana, sinó que adquireix una major intensitat entre algun grups de població particulars. La proporció de persones que se senten més insegures al barri al llarg del període 2010-2015 han estat les dones, la població de 30 a 64 anys, les persones amb menors ingressos familiars i les que gaudeixen de menor nivell d'estudis, les que es dediquen a les tasques de la llar i les persones aturades. Amb tot, no és aquest perfil de població el que ha experimentat més intensament un deteriorament de la situació del seu barri respecte l'any passat. L'increment en la proporció de persones que suspenen la seguretat és especialment rellevant entre els segments de població més joves i els estudiants, la població amb estudis universitaris, les persones amb uns ingressos familiars mitjans i els actius ocupats.

Taula 10. Evolució del sentiment d'inseguretat al barri (proporció de persones residents que suspenen el nivell de seguretat) segons característiques sociodemogràfiques, EVAMB 2010-2015.

	EVAMB 2010	EVAMB 2011	EVAMB 2012	EVAMB 2013	EVAMB 2014	EVAMB 2015
TOTAL	17,5	17,4	13,5	16,7	14,5	18,2
Sexe						
Homes	16,3	15,7	13,1	15,6	14,0	17,7
Dones	18,5	18,9	13,8	17,1	15,0	18,6
Edat						
16-29	13,5	15,4	12,3	14,7	14,2	22,5
30-44	18,2	17,4	14,0	16,9	15,8	18,5
45-64	19,2	17,9	14,2	17,0	15,4	18,5
65 i més	17,1	18,2	12,8	16,2	12,1	14,1
Estudis						
Sense estudis	19,1	19,5	16,9	21,7	12,7	16,3
Primaris	21,7	23,8	15,0	19,9	18,4	20,8
Secundaris	17,4	18,0	15,1	16,2	15,3	18,8
Universitaris	14,3	12,5	9,5	12,4	10,4	15,4
Ingressos						
Menys de 600	23,0	21,4	19,3	25,6	20,9	19,3
600-1.200	19,5	22,1	15,3	19,8	15,9	17,2
1.200-1.800	18,1	17,5	12,7	17,4	14,9	18,6
1.800-2.400	14,7	14,3	13,2	12,9	12,8	15,5
Més de 2.400	14,0	12,0	9,7	9,8	11,8	14,4
Ocupació						
Estudiant	12,3	13,4	11,2	12,3	12,5	20,7
Tasques llar	22,4	22,5	18,3	16,5	15,8	17,0
Jubilat/pensionista	17,6	18,4	12,9	17,1	13,6	15,4
Actiu aturat	20,0	22,9	16,4	18,3	16,8	19,3
Actiu ocupat	17,2	15,7	12,9	16,3	14,5	18,8

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Sentiment de seguretat i territori

La població dels municipis més petits de l'AMB se sent més segura que la resta, doncs les possibilitats de coneixement i de reconeixement són majors que a les grans ciutats, i també són majors les possibilitats d'articular controls socials informals i serveis de proximitat. El nivell de seguretat a les ciutats de menys de 100.000 habitants se situa prop dels set punts de mitjana, mentre que a les quatre ciutats més grans de l'àrea metropolitana el nivell de seguretat queda al voltant dels sis punts. Destaca la ciutat de Sant Cugat del Vallès perquè, tot i estar per sobre dels 75.000 habitants, presenta les avaluacions de seguretat més altes de l'AMB. L'associació positiva entre grandària municipal i seguretat s'ha mantingut al llarg de la sèrie de l'EVAMB. Com a resultat, el nivell de seguretat és sempre més elevat en els àmbits territorials conformats per municipis petits i mitjans (Ordal-Llobregat, Delta, Vallès) que en els que contenen les ciutats més grans de l'AMB (Barcelona, Besòs, Llobregat continu). Pel que fa a l'evolució, en els darrers anys s'aprecia una certa tendència a la millora del sentiment de seguretat en totes les ciutats, si bé les diferències en les avaluacions entre principis i finals de la sèrie no arriben al punt.

Taula 11. Evolució del nivell de seguretat a la ciutat segons grandària municipal i àmbits territorials. EVAMB 2010-2015.

	EVAMB 2010	EVAMB 2011	EVAMB 2012	EVAMB 2013	EVAMB 2014	EVAMB 2015
Barcelona	5,6	5,4	5,6	5,7	6,0	6,1
L'Hospitalet de Llobregat	5,7	5,4	5,7	5,5	5,9	6,2
Badalona	5,5	5,6	5,9	5,6	6,1	5,9
Santa Coloma de Gramenet	5,8	5,6	5,6	5,5	6,1	6,2
Sant Cugat del Vallès	nd	nd	nd	nd	7,4	7,2
Cornellà de Llobregat	6,4	6,1	6,5	6,3	6,7	6,6
Sant Boi de Llobregat	nd	nd	nd	6,6	6,9	6,3
De 50.000 a 75.000 hab.	6,7	6,7	6,8	6,6	6,8	6,8
De 25.000 a 50.000 hab.	6,6	6,6	6,7	6,5	6,9	6,5
Menys de 25.000 hab.	6,9	7,0	6,9	6,8	7,2	6,7
Barcelona ciutat	5,6	5,4	5,6	5,7	6,0	6,1
Besòs	5,8	5,7	5,9	5,6	6,2	6,1
Delta	6,6	6,7	6,7	6,7	7,0	6,7
Llobregat Continu	6,2	6,0	6,2	6,1	6,5	6,4
Ordal-Llobregat	6,7	6,8	6,8	6,6	6,9	6,5
Vallès-Collserola	6,6	6,8	6,9	6,7	6,9	6,6
Total AMB	5,9	5,8	6,0	5,9	6,3	6,2

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

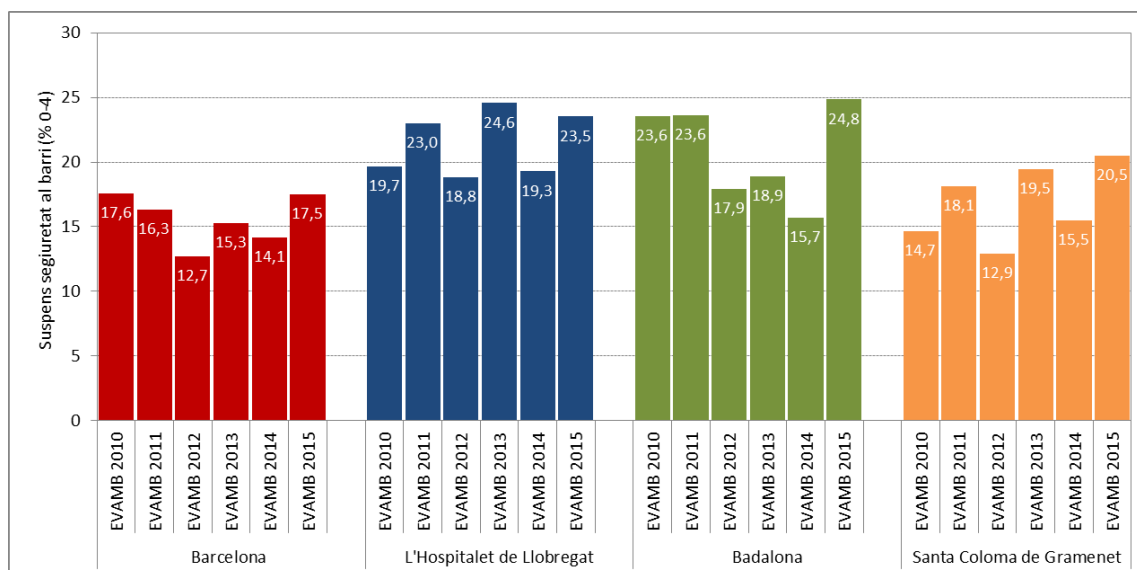
La percepció de seguretat al barri s'ha preguntat enguany per primera vegada a tots els municipis metropolitans (fins al moment només es preguntava en aquells més grans). Quan s'estudia el sentiment d'inseguretat en el territori, es pot observar que, si bé són els habitants dels barris de les ciutats més grans els que se senten més insegurs, l'associació entre grandària municipal i inseguretat no és lineal. Així, en la majoria d'anys de la sèrie, els barris de Badalona, L'Hospitalet de Llobregat i Santa Coloma de Gramenet presenten una proporció major de població que se sent insegura que Barcelona. Com a conseqüència, els àmbits territorials amb un volum més gran de ciutadans que se senten insegurs al seu barri són els del Besòs i el Llobregat continu. Així doncs, més enllà de la grandària poblacional, altres factors, com la composició de la població o la diferent distribució dels nivells de renda en el territori, estarien afectant a la diferent distribució territorial de la inseguretat. Quant a l'evolució de l'indicador, destaca el repunt en la percepció d'inseguretat l'any 2015 que es dona en totes les ciutats i àmbits territorials estudiats.

Taula 12. Evolució del sentiment d'inseguretat al barri (proporció de persones residents que suspnen el nivell de seguretat) segons grandària municipal i àmbits territorials. EVAMB 2010-2015.

	EVAMB 2010	EVAMB 2011	EVAMB 2012	EVAMB 2013	EVAMB 2014	EVAMB 2015
Barcelona	17,6	16,3	12,7	15,3	14,1	17,5
L'Hospitalet de Llobregat	19,7	23,0	18,8	24,6	19,3	23,5
Badalona	23,6	23,6	17,9	18,9	15,7	24,8
Santa Coloma de Gramenet	14,7	18,1	12,9	19,5	15,5	20,5
Sant Cugat del Vallès	nd	nd	nd	nd	nd	14,5
Cornellà de Llobregat	10,2	12,9	8,7	10,6	11,3	14,4
Sant Boi de Llobregat	nd	nd	nd	14,2	10,9	17,4
De 50.000 a 75.000 hab.	9,6	9,9	5,9	8,7	8,6	15,3
De 25.000 a 50.000 hab.	nd	nd	nd	nd	nd	16,8
Menys de 25.000 hab.	nd	nd	nd	nd	nd	11,8
Barcelona ciutat	17,6	16,3	12,7	15,3	14,1	17,5
Besòs	20,3	21,7	16,1	19,1	15,6	21,5
Delta	9,9	8,1	6,5	11,8	9,9	15,1
Llobregat Continu	17,4	20,3	16,1	21,1	17,3	18,3
Ordal-Llobregat	nd	nd	nd	nd	nd	17,0
Vallès-Collserola	nd	nd	nd	nd	nd	18,2
Total AMB	17,5	17,4	13,5	16,7	14,5	18,2

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Gràfic 18. Evolució del sentiment d'inseguretat al barri (proporció de persones residents que suspenen el nivell de seguretat) segons a les ciutats més grans de l'AMB. EVAMB 2010-2015.

3.2. Problemes i experiències de conflicte en la convivència

Les escales de veïns i veïnes, els parcs i places, i, en definitiva, els llocs de trobada i de relació són els espais on es desenvolupen gran part de les relacions socials del barri. La forma d'entendre, de viure i de relacionar-se en aquests espais poden portar a conflictes per la seva utilització que deterioren la convivència. Aquestes relacions poden derivar en situacions de tensió o de violència amb importants efectes per a la seguretat ciutadana. En aquest apartat s'estudia l'evolució dels conflictes de convivència a l'AMB mitjançant dos indicadors:

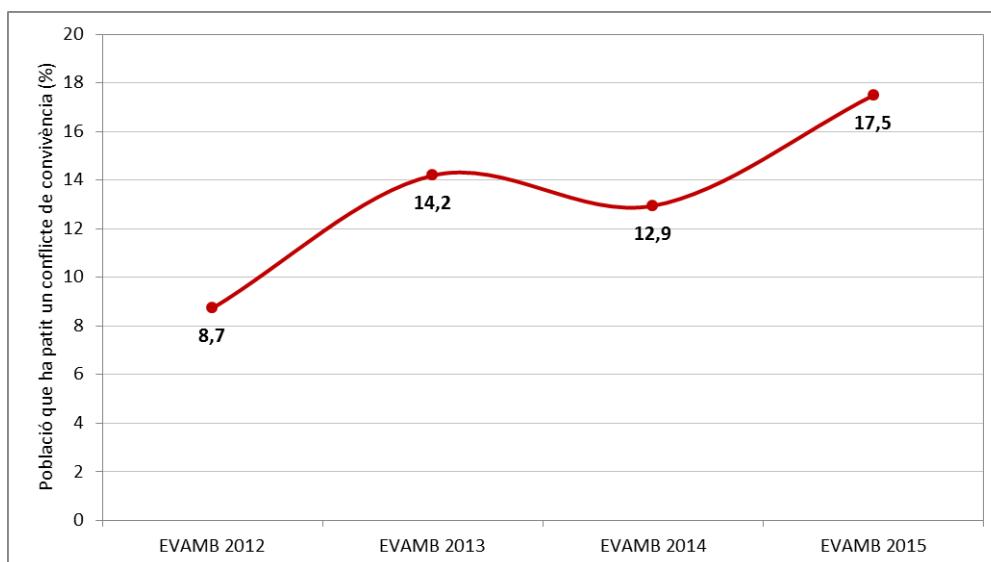
- La proporció de persones que han patit un conflicte de convivència al seu barri en el darrer any.
- La percepció de la població metropolitana sobre si determinades situacions són un problema al seu barri.

Població que ha patit un conflicte de convivència al barri

Des de l'any 2012, l'EVAMB quantifica la proporció de persones que han patit un conflicte de convivència al seu barri durant el darrer any. En aquest període s'observa un increment destacable de població que diu haver patit un conflicte de convivència, que el 2012 no arribava al 10% i el 2015 se situa en un 17,5%. Com es pot observar a la taula 13, els conflictes en la convivència han augmentat en tots territoris metropolitans. D'acord amb les dades de l'EVAMB 2015, aquestes situacions són més freqüents als barris de L'Hospitalet de Llobregat i Badalona, i també als barris de Barcelona i Cornellà de Llobregat. Per contra la conflictivitat és

menor als barris de Sant Boi, Santa Coloma de Gramenet i Sant Cugat del Vallès, així com als municipis més petits de l'AMB. Per tal d'aprofundir en aquestes anàlisis seria recomanable desenvolupar instruments de mesura que permetessin obtenir informació sobre les relacions de convivència a nivell de barris.

Gràfic 19. Evolució de la proporció de població que ha patit un conflicte de convivència al barri, EVAMB 2012-2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Taula 13. Evolució de la proporció de població que ha patit un conflicte de convivència al barri segons grandària municipal i àmbits territorials. EVAMB 2012-2015.

	EVAMB 2012	EVAMB 2013	EVAMB 2014	EVAMB 2015
Barcelona	9,2	14,9	13,6	18,2
L'Hospitalet de Llobregat	12,0	20,1	16,2	19,7
Badalona	7,3	13,6	10,3	19,4
Santa Coloma de Gramenet	10,3	10,7	8,7	13,1
Sant Cugat del Vallès	nd	nd	nd	11,4
Cornellà de Llobregat	7,6	11,9	9,9	17,3
Sant Boi de Llobregat	nd	10,8	7,9	15,0
De 50.000 a 75.000 hab.	9,3	12,3	9,4	16,9
De 25.000 a 50.000 hab.	6,7	11,8	nd	16,3
Menys de 25.000 hab.	7,5	10,6	nd	11,2
Barcelona ciutat	9,2	14,9	13,6	18,2
Besòs	7,9	12,9	9,7	17,0
Delta	9,4	12,5	8,6	16,2
Llobregat Continu	9,4	15,5	14,6	17,7
Ordal-Llobregat	7,6	10,2	nd	14,6
Vallès-Collserola	5,3	13,0	nd	14,0
Total AMB	9,2	14,9	13,6	18,2

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Al llarg del període 2012-2015 s'entreveuen certs patrons en la relació entre patir un conflicte de convivència i les característiques individuals de la població. La proporció més elevada de persones que han patit un conflicte de convivència correspon en general als homes, la població de 30 a 44 anys, les persones amb majors nivells de renda i estudis i les laboralment actives.

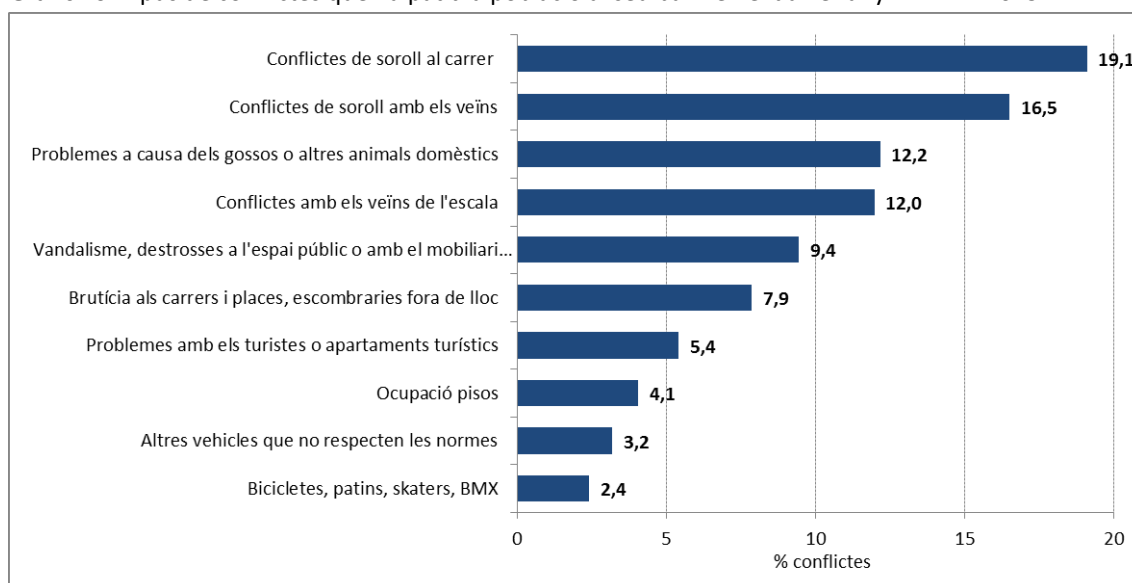
Taula 14. Evolució de la proporció de població que ha patit un conflicte de convivència al barri segons característiques sociodemogràfiques, EVAMB 2012-2015.

	EVAMB 2012	EVAMB 2013	EVAMB 2014	EVAMB 2015
TOTAL	8,7	14,2	12,9	17,5
Sexe				
Homes	8,2	14,6	13,4	19,3
Dones	9,2	13,8	12,6	15,8
Edat				
16-29	11,8	14,2	13,5	17,9
30-44	11,6	21,3	19,7	25,7
45-64	8,1	13,5	12,8	18,1
65 i més	2,6	5,3	4,5	5,8
Estudis				
Sense estudis	2,3	3,8	3,8	8,1
Primaris	4,4	9,4	8,3	11,4
Secundaris	9,4	14,8	14,0	18,3
Universitaris	11,6	19,9	17,2	23,0
Ingressos				
Menys de 600	6,3	9,4	11,9	12,3
600-1.200	7,1	12,1	10,6	12,6
1.200-1.800	10,3	15,8	12,2	17,7
1.800-2.400	9,1	14,0	16,3	17,8
Més de 2.400	10,5	18,1	17,8	24,0
Ocupació				
Estudiant	8,1	13,2	11,5	18,6
Tasques llar	8,7	10,0	9,9	10,0
Jubilat/pensionista	3,0	7,1	6,1	7,6
Actiu aturat	10,9	17,3	16,5	17,9
Actiu ocupat	10,8	18,7	17,2	23,3

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

El soroll apareix com a problema més citat entre la població que ha patit un conflicte de convivència. Concretament, un 19,1% afirma que el conflicte ha estat causat per sorolls al carrer i un 16,5% per sorolls de veïns i veïnes (el que suma un 35,6% de conflictes per soroll). Ara bé, si s'agreguen les situacions conflictives que tenen a veure amb la convivència veïnal (sorolls veïnals, animals domèstics i altres conflictes amb els veïns i veïnes d'escala), es pot observar com la convivència veïnal és la que genera més conflictes als barris metropolitans (en suma, un 40,7% dels casos). Les situacions de conflicte al conjunt de l'AMB també apareixen associades a la degradació de l'espai urbà (vandalisme i brutícia) i també a problemes que se circumscriuen a alguns barris de determinades ciutats (turistes i apartaments turístics). Les ocupacions de pisos i la convivència pacífica amb el trànsit, malgrat la seva importància, són en general font d'un volum menor de conflictes.

Gràfic 20. Tipus de conflictes que ha patit la població al seu barri en el darrer any. EVAMB 2015.

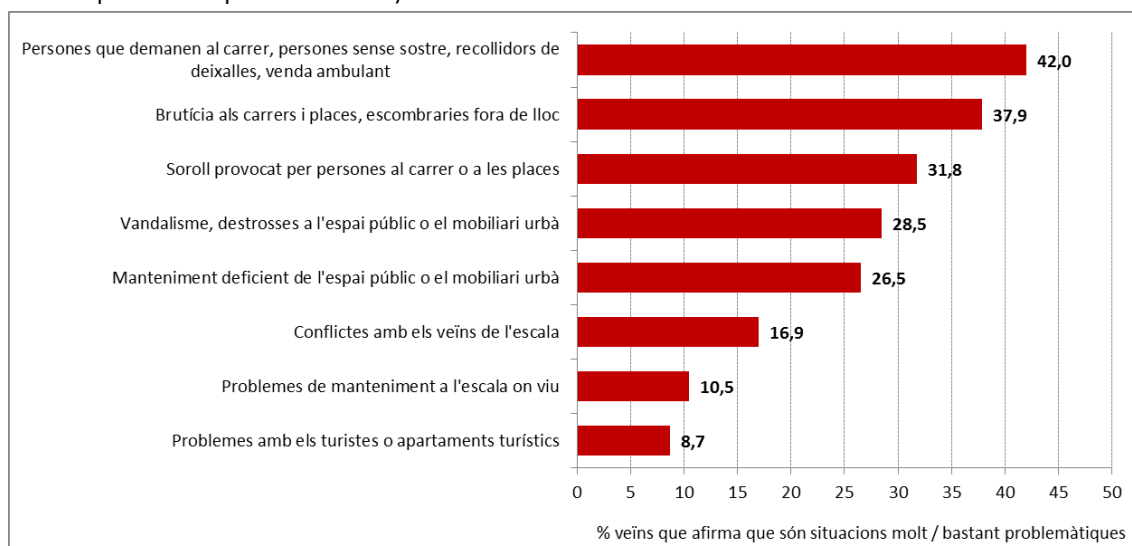
Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

Problemes al barri

L'EVAMB també pregunta a tota la població (no només a les persones que han patit un conflicte de convivència), fins a quin punt són un problema al seu barri un seguit de situacions, en les categories de resposta molt, bastant, poc, gens. D'una banda, es pregunta per situacions de degradació de l'espai urbà: la brutícia, el vandalisme i la manca de manteniment dels espais públics. De l'altra es demanda per situacions associades a l'existència de relacions socials negatives: conflictes amb els veïns i veïnes d'escala, els problemes de manteniment de l'escala, el soroll de persones als carrers i places i els problemes amb turistes i apartaments turístics. També es demana per l'existència de situacions de pobresa que es visibilitzen als espais compartits del barri, tals com la presència de persones sense sostre, pidolaires, recollidors de deixalles i venda ambulants.

Tal i com mostra el gràfic següent, quan no es quantifica el conflicte viscut personalment sinó que es demana pel nivell de problemàtica al barri, la pobresa emergeix com a la situació més problemàtica. Així, per sobre de la degradació dels espais, els sorolls i la convivència veïnal, els signes de pobresa com les persones sense sostre, els pidolaires, els recollidors de deixalles i la venda ambulante esdevenen una situació bastant o molt problemàtica del barri per un 42,0% de la població metropolitana. La brutícia és el segon problema més problemàtic (així ho afirma el 37,9% de la població). El soroll de persones en carrers o places és una situació molt o bastant problemàtica pel 31,8% de la població metropolitana. Destaca també que la degradació de l'espai urbà en forma de vandalisme i manteniment deficient és un problema per un volum important de població (28,5% i 26,5% ho consideren una situació molt o bastant problemàtica del seu barri).

Gràfic 21. Situacions problemàtiques al barri (% persones que responen que les situacions són molt o bastant problemàtiques al seu barri). EVAMB 2015.

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

3.3. Sentiment d'inseguretat i conflictes de convivència

Dels apartats anteriors, es conclou un augment simultani del sentiment d'inseguretat i de la crispació en les relacions socials de convivència que menen al conflicte. Cal fer però una precisió, doncs aquests fenòmens no afecten al conjunt de la població metropolitana sinó que, com s'ha vist, tenen una alta selectivitat en funció de les característiques personals, socioeconòmiques i territorials. Tanmateix, l'estudi de la relació que s'estableix entre aquestes variables requereix de més aclariments, especialment pel que fa als efectes que es deriven de la densitat i de la qualitat de les relacions personals als barris, doncs en els darrers anys s'han vist molt afectades tant pels efectes de la crisi com per l'auge d'un nou paradigma de la mobilitat (d'abast internacional, a través dels fluxos migratoris i de turisme, i interna, a través de les mobilitats residencials i quotidianes). Tot plegat està contribuint a modificar els marcs

de referència de la vida quotidiana als municipis metropolitans en termes de cohesió social, de significats i usos de l'espai, així com les relacions de convivència.

En aquest apartat s'exposen els resultats de dos models de regressió logística binària, amb l'objectiu de conèixer, d'una banda, la rellevància dels factors sociodemogràfics que s'han identificat en els capítols anteriors sobre la inseguretat i la propensió a experimentar un conflicte en les relacions de convivència. Aquestes variables inclouen el sexe, l'edat i l'estatus socioeconòmic². D'altra banda, s'inclouen una bateria de variables per conèixer el paper que hi juga el capital social comunitari. Són: el lloc de naixement i el temps de residència al barri; l'opinió sobre la qualitat de les relacions que s'estableix amb la gent del barri; la presència de problemes al barri. Pel que fa a aquestes darreres variables:

- S'espera que les persones que han viscut tota la vida al barri, o que fa molt temps que hi viuen, se sentin més segures i es vegin involucrades en menys relacions conflictives que la població que hi viu des de fa menys temps.
- Pel que fa a les relacions, és previsible que aquelles persones que afirmen que no tenen relacions amb altres persones del barri o qualifiquen les seves relacions com a dolentes siguin més susceptibles de veure's involucrades en relacions conflictives i se sentin més desprotegides i insegures.
- Finalment, una anàlisi factorial dels problemes presents als barris ha permès constatar que la població metropolitana estableix una diferenciació clara entre els problemes que es produeixen a l'habitatge (problemes amb els veïns i les veïnes, amb el manteniment dels espais comuns o per la presència d'apartaments turístics) i els problemes que passen als carrers i els espais públics del barri.

Les variables dependents que s'han utilitzat en els models són la percepció d'inseguretat (persones que suspelen el nivell de seguretat del barri on viuen) i haver patit un conflicte de convivència en el darrer any. Val a dir, que s'ha examinat la relació entre aquestes dues variables, d'on s'ha pogut constatar que no hi ha una associació estadísticament significativa entre elles ($r=0,18$, $p < 0,05$). En efecte, com es veurà, la població que expressa sentiments d'inseguretat no és la mateixa que expressa dificultats en la convivència. En canvi, sí que s'observen pautes similars pel que fa a les relacions socials i a la presència de problemes al barri. Els resultats dels dos models es presenten de manera conjunta com una manera de donar rellevància i visibilitat a aquests contrastos.

Sentiment d'inseguretat

Els resultats del model són coherents amb el que s'ha dit anteriorment sobre la relació entre característiques personals i inseguretat. S'observa que la propensió a experimentar el barri com un entorn insegur disminueix a mesura que incrementen l'edat i l'estatus socioeconòmic. Contràriament al que cabria esperar, els quocients disminueixen entre la població nascuda fora

²- L'estatus socioeconòmic inclou dues variables: el nivell d'instrucció i els ingressos familiars disponibles. La instrucció i la renda estan molt correlacionades entre elles. És per aquest motiu que s'ha calculat un indicador d'estatus socioeconòmic a partir de la suma de les desviacions estàndard d'ambdues variables. Les puntuacions més baixes corresponen així a les persones amb uns nivells d'instrucció i d'ingressos familiars més baixos. Les puntuacions augmenten a mesura que ho fan la formació i la renda.

d'Europa, el que significa que és la població autòctona o la que ha migrat des de zones geogràficament properes la més propensa a considerar insegur el seu barri.

Un cop arribats a aquest punt, les variables que tenen un efecte més important en el sentiment de seguretat són aquelles que tenen a veure amb les relacions socials comunitàries i la visibilitat de problemes al barri:

- La propensió a suspendre el nivell de seguretat del barri és 2,36 vegades més alta entre aquelles persones que afirmen que no es relacionen amb la gent del barri i també tendeix a augmentar entre aquelles persones que consideren que les seves relacions són dolentes o molt dolentes.
- La probabilitat de percebre el barri com un entorn insegur també és molt més elevada entre aquelles persones que conviuen amb problemàtiques socials i urbanes greus al barri (situacions de pobresa extrema, mal estat dels carrers i places, signes de vandalisme), i entre les que s'han vist afectades per problemes amb els veïns i veïnes d'escala.

Conflictes de convivència

En comparació amb el que succeeix amb el sentiment d'inseguretat, la probabilitat de patir un conflicte de convivència és més alta entre la població jove (especialment entre el segment de 30 a 44 anys) i augmenta a mesura que ho fa l'estatus socioeconòmic. És important d'observar que el temps de residència no s'ha mostrat com un factor rellevant en la construcció de la inseguretat, però sí que és estadísticament significatiu en les manifestacions del conflicte. A més, la relació entre aquestes dues variables va en el sentit contrari del que s'esperava, doncs són les persones que fa més temps que viuen al barri i les que han nascut en un context geogràfic proper les que presenten una major propensió a establir relacions negatives.

Com succeeix amb la inseguretat, la qualitat de les relacions amb els veïns i les veïnes del barri, així com la presència de situacions problemàtiques menen a una major crispació i conflicte:

- La probabilitat d'una relació conflictiva és gairebé 5 vegades més alta entre aquelles persones que afirmen no tenir relacions habituals amb la resta veïns i veïnes del barri que entre aquelles que tenen relacions que consideren positives. Aquest quocient és molt més alt que el d'aquelles persones que consideren que les seves relacions amb la gent del barri és dolenta.
- Les relacions de convivència són més conflictives a mesura que incrementen els problemes socials al barri i els problemes de veïnatge als blocs d'habitatge.

Sentiment d'inseguretat i conflictes de convivència: reflexions finals

Els resultats dels models de regressió han permès constatar que hi ha importants i significatives diferències demogràfiques i d'estatus entre les persones que viuen i perceben el seu barri com un espai insegur i aquelles que s'han vist abocades a una relació conflictiva amb els seus veïns i veïnes. Tanmateix, també s'observen elements comuns entre aquests dos segments de població, especialment pel que fa a la cohesió social i les condicions de convivència al seus barris. Tot plegat es podria expressar sintèticament de la següent manera:

- La propensió a la inseguretat i al conflicte tendeixen a augmentar en aquells barris metropolitans en els que es conviu amb situacions socials i urbanes problemàtiques. Tanmateix, mentre que les persones amb un estatus socioeconòmic més baix tendeixen a experimentar aquest entorn amb inseguretat, les persones de major estatus socioeconòmic tendeixen a veure's involucrades amb més freqüència en relacions de conflicte. Tot plegat estaria indicant que problemes similars als barris poden generar reaccions diferents entre la població, en funció del lloc que ocupa en l'estructura social.
- La quantitat i la qualitat de relacions socials emergeix com el factor més important que incideix en la vivència de seguretat i en les experiències de conflicte, amb un pes major que variables tan importants com el gènere, l'edat o l'estatus. En aquest sentit, és important destacar que no tenir relacions amb la resta de veïns i veïnes predisposa més a la por i al conflicte que el fet de tenir relacions que es consideren dolentes.

Actualment no es disposa d'una font d'informació empírica i sistemàtica que informi sobre com han evolucionat les relacions veïnals als barris i municipis metropolitans, sobre com s'han redefinit les normes informals d'ús dels espais i els mecanismes de control veïnal i d'ajuda mútua que s'estan implementat en cas de problemes o perills compartits. És per aquest motiu que la reflexió sobre els efectes de l'aïllament relacional, la inseguretat i el conflicte s'ha de fer des de la reflexió teòrica. Aquí s'exposen tres explicacions possibles:

- La primera indicaria que l'aïllament relacional potser no és la causa, sinó la conseqüència de la por i el conflicte. Les dificultats en la convivència generen por i tensions que mouen a la desidentificació i a la retirada del barri.
- Una segona explicació és que, sobretot el conflicte, podria ser conseqüència de l'elevada mobilitat residencial a barris històricament molt cohesionats, i amb voluntat d'imposar la pròpia concepció del barri i les pròpies normes d'ús dels espais compartits.
- Una tercera possibilitat és que aquests resultats estiguin reflectint el posicionament personal d'aquelles persones que viuen en barris no practicats, ja sigui perquè només tenen un ús residencial o perquè la població que hi viu considera l'aïllament relacional com un valor positiu i la única cosa que espera és no ser interpel·lat o molestada pels altres.

Atesa la importància d'aquest factor en les experiències d'inseguretat i conflicte, considerem que aquesta dada planteja la necessitat d'una investigació específica.

Taula 15. Resultats dels models de regressió logística sobre la propensió a considerar insegur el barri i patir un conflicte de convivència, EVAMB 2015.

	Sentiment d'inseguretat	Conflicte de convivència
Constant	0,37**	0,12**
Sexe (ref. Home)		
Dones	0,99	0,87*
Edat (ref. 16-29 anys)		
30-44 anys	0,91	1,64**
45-64 anys	0,79*	0,88
65 i més anys	0,59**	0,30**
Estatut socioeconòmic		
Estatut socioeconòmic	0,75**	1,22**
Temps de residència al barri		
Temps de residència al barri	1,03	1,06**
Relacions gent del barri (ref. bones o molt bones)		
No té relacions	2,36**	4,84**
Té relacions dolentes o molt dolentes	1,41**	1,34**
Presència de problemes al barri		
Problemes socials i d'entorn	2,10**	1,66**
Problemes a l'escala de veïns i veïnes	1,28**	1,36**

Significatiu ($p \leq 0,05$), ** Altament significatiu ($p \leq 0,01$)

Font: Enquesta de Victimització de l'AMB

4. CONCLUSIONS

Les anàlisis dutes a terme permeten constatar que la victimització i l'activitat delictiva a l'AMB es troben en una fase alta que tendeix a estabilitzar-se i que tot i això, es detecta una millora general del sentiment global de seguretat entre els ciutadans de l'àrea metropolitana. Ara bé, la inseguretat persisteix entre alguns segments vulnerables de la població, mentre que la conflictivitat derivada de la convivència ciutadana emergeix com un dels problemes que pot estar afectant la vivència tranquil·la dels barris i ciutat metropolitanes.

Al llarg de l'informe s'ha vist com els índexs i taxes de victimització a l'AMB registrats l'any 2015 se situen dins el període d'increment que s'inicià a finals de la dècada dels 90 atribuïble a un augment de les víctimes de fets contra la seguretat personal, que sembla haver-se estabilitzat en els darrers anys. L'activitat delictiva a l'AMB es caracteritza especialment per l'elevada incidència de petits robatoris no violents contra les persones, però també són freqüents els fets d'escassa entitat criminològica contra els vehicles (robatoris d'objectes i accessoris). Els robatoris en domicilis, tot i ser una manifestació delictiva minoritària, registren cert increment en els darrers anys. Pel que fa a la distribució social de la victimització es detecten patrons que persisteixen en el temps: la població més exposada a la delinqüència no varia de forma rellevant en els darrers anys i segueixen essent els homes, la població jove, la població activa laboralment i la que gaudeix de major nivell de renda i d'estudis. Tanmateix, destaca l'emergència de la població més pobre com a víctima de la delinqüència, fins al punt de situar-se en nivells de victimització similars als de les persones de més ingressos, mentre que la incidència de la victimització entre la gent gran també registra un increment significatiu en els darrers anys. Els patrons territorials de l'activitat delictiva es mantenen: la distribució territorial dels fets delictius depèn del caràcter policèntric i de l'ús que es fa de l'espai metropolità. A nivell municipal i supramunicipal pot interpretar-se a partir de l'atracció que exerceixen la capitalitat i la grandària poblacional: solen passar més fets a les ciutats grans, allà on hi viu o per on hi passa més gent. En canvi a nivell inframunicipal s'evidencien altres factors que concreten la distribució territorial dels fets delictius a l'AMB i que tenen a veure amb el caràcter policèntric de la metròpoli i la manera com les persones utilitzen l'entorn físic.

Quant a la percepció de seguretat, s'ha pogut constatar que l'evolució del sentiment de seguretat en el darrer període ha estat positiva, si bé aquesta tendència global no pot fer perdre de vista que segueix havent-hi una proporció significativa de població que considera el seu barri de residència com un lloc insegur. Així doncs, a la vegada que s'estabilitzen les avaluacions globals del nivell de seguretat s'observa un increment del volum de persones que no experimenten aquesta millora, i és que mentre que un segment majoritari de població percep efectivament una millora de la seguretat al seu barri atorgant-li avaluacions més altes, prop d'un 18% estaria experimentant un empitjorament de la seva situació particular. La major proporció de persones que se senten més insegures al barri al llarg dels darrers anys correspon a les dones, la població de 30 a 64 anys, les persones amb menors ingressos familiars i les que gaudeixen de menor nivell d'estudis, les que es dediquen a les tasques de la llar i les persones aturades. Pel que fa al territori, la població dels municipis més petits de l'AMB se sent més segura que la resta, doncs les possibilitats de coneixement i de reconeixement són majors que a les grans ciutats, i també són majors les possibilitats d'articular controls socials informals i

serveis de proximitat. En el mateix sentit, el sentiment d'inseguretat és major en els barris de les grans ciutats.

Un fenomen rellevant observat en els darrers anys de l'EVAMB és increment destacable de població que diu haver patit un conflicte de convivència, essent les situacions més citades aquelles que tenen a veure amb la convivència veïnal, les molèsties per sorolls en places, parcs i carrers i la degradació i brutícia de l'espai urbà. També destaca que independentment de si s'ha patit o no un conflicte, la pobresa emergeix com situació problemàtica del barri segons un volum significatiu de població metropolitana. Així, per sobre de la degradació dels espais, els sorolls i la convivència veïnal, els signes de pobresa com les persones sense sostre, els pidolaires, els recollidors de deixalles i la venda ambulants esdevenen una situació bastant o molt problemàtica del barri per més d'una tercera part de la població.

En conclusió, l'evolució de l'AMB en els darrers anys, caracteritzada pels canvis en la composició sociodemogràfica de la població, de les seves pautes de mobilitat i del contingut de les seves activitats diàries arrel de les migracions internacionals i els processos de redistribució socioespacial de la riquesa, ha comportat la diversificació de les persones, dels entorns residencials i dels ritmes i les maneres d'entendre i de practicar l'espai públic. Això afegeix noves dificultats per controlar, ordenar i conciliar activitats i relacions esperables i les experiències d'inseguretat i conflicte que s'han observat a l'AMB en aquests darrers anys semblen esdevenir mecanismes de reacció davant la creixent desigualtat econòmica i la diversificació de les maneres d'entendre i de practicar l'espai públic. En aquest marc és on l'emergència de la por i del conflicte com un problema col·lectiu estarien operant com a indicadors que ens informen d'on s'estan situant actualment els límits de la convivència als barris. En aquest sentit, el principal repte al que s'enfronten les polítiques de seguretat i convivència haurà de consistir en treballar per reequilibrar les desigualtats internes existents en termes de lluita contra la pobresa, mesures de benestar o de mixtificació, per tal d'evitar l'expansió i la cronificació dels problemes socials i les geografies de supervivència (prostitució, mendicitat,...). També serà important arbitrar les tensions entre les pràctiques desterritorialitzades de les persones no residents al barri i els esforços locals de reapropiació del territori per part de la població resident (generant espais propis, ordenant pràctiques i pantant regularitats temporals,...).